

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 25.

Kolomeából is kitakarodtak az oroszok

Német offenzíva az egész francia front ellen.

Tömegesen pusztulnak el az angol hajók.

Allandóan előnyomulnak a németek.

Berlin, október 24. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás október 24-dikéről a következőket közli: A harcok az Yser Yperni-osztona szakaszán rendkívül makacsok. Északon sikerült jelentékeny erővel az osztonát átlépni. Yperntől keletre és Lille-től délnyugatra csapataink heves harcokban lassan tovább nyomulnak előre. Osztonát tegnap angol hajók teljesen oltalanul bombázták.

Az argonnei erőkben csapataink szintén előre jutottak, több gépfegyvert zsákmányoltunk és nagyobb számú foglyot ejtettünk, két francia légi járművet is lelőttünk.

Toul-tól északra Lyegnél, a franciák a fegyverszünetet, amelyet mi a frontunk előtt fekvő nagyszámú halottainak eltemetésére és sebesültjeinek elszállítására nekik ajánlottunk, visszautasították. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Visszavert orosz támadások.

Berlin. (Hivatalos.) A főhadiszállás közli: Augstowtől nyugatra az oroszok megismételték támadásaikat, amelyeket kivétel nélkül visszavertünk. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Szédelgés rendjelekkel.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével.) Pétervár. A cári Nikolajevics nagyhercegnek hősiessége elismerésül a Szentgyörgy-rend harmadik osztályának jelvényét adományozta. (Táviróda.)

Mások bőrére.

Arad, október 24.

Könnyű Angliának, — sóhajtott egy őszinte orosz újságíró, amikor Londonban azt mondták neki, hogy az angolok két esztendő háborút akarnak. Az angol csakugyan azt a pózt veszi föl most a háború alatt, mint amellyel John Bullt ábrázolni szokták. Zsebredugott kézzel, döltyös nyugalommal néz és vár. Mért ne várna? Neki nem sürgős. A szövetségeseinek sürgős lehet, az ellenségeinek is sürgős lehet, neki nem. És az angoloról igazán bajos megállapítani, hogy a szövetségesei pusztulásán örül e jobban, vagy az ellenségei kárán. Belgiumra már nézve mindegy, noha kellemtelen lenne az onnét hozzá menekült szerencsétleneket táplálni oly sok ideig; s ha az ellenségek addig egymást megeszik, annál erősebb marad — két év múlva — Anglia.

Neki mindegy. A bérelt hadsereg, amelyet a szövetségesek segítségére küldött, nem bántja nagyon a szívét. Ha egy szálig elpusztulnak, annál jobb, legalább olcsón megszabadult a birodalom szeméjtől. Siró anyák, jajgató özvegyek, panaszos árvák nem gyötrik az angolt, az ő zsoldosai többnyire nőtlen emberek. A családját, a gyerekeit a házáért elhagyja az ember, a zsoldért, akármilyen kővér, nem. A zsoldos sereg eltartása távolról se kerül annyiba, mint a milliós néphadseregek élelmezése, municiója. Ő tehát várhat.

Reá nézve — legalább ez idő szerint — legkényelmesebb a várakozás. Nincs a hadviselő felek közül egyik se, a melynek területén ne lett volna, vagy ne lenne ellenséges csapat. Mindegyiknek lakossága megízlelte az ellenség elől való menekvést, a megállók csapatok pusztulásait, s a nyugtalanságot, a melyet az ország területére lépett ellenség híre kelt. A legtöbbet izlett belőle Anglia szövetségesei közül Belgium után: Franciaország, a melynek

fővárosa lakosságban felére apadt, és amelynek északi és keleti szélét irtóztató osztrák holttestek és sebesültjei borítják, de mind jobban része van belőle a harmadik szövetségesnek, Oroszországnak, a melynek területén kétfelől is: Suvalki kormányzóságban és Varsó táján nyomulnak előre a német-osztrák-magyar szövetséges csapatok. Anglia a védettnek hitt szigeten még mindig ellenség mentesen éli napjait, a régi állapotban költi el ebédjét, vacsoráját. Számíthatja, hogy a sok pusztulás mennyi hasznot jelent a jövőre nézve, amikor mindent angol tőkével, és angol vállalkozással, az angol iparral kell majd helyreállítani.

Két évig... Mindenki másnak, akármilyen részén van a világháborúnak, borzalom ez a gondolat, Angliának kéj. A francia tartalékosnak, az orosz kozáknak, a ki a Don mellett hagyta a családját, a német gyárosnak, az osztrák iparosnak, a magyar gazdának, a kifegyverben áll: mindegyiket egyformán megdöbben ez a szó, ha egyáltalán hinni lehet benne. És mindenkinek, a kinek a hadviselő államok polgárai között van veszíteni valója, elszorul a szíve, ha az angol cinizmusnak ezt az ötletét hallja. Anglia azonban kész a számításra: ha két esztendő alatt az egész világ harcol, az egész világ pusztítja magát és abbahagyja a termelést, csak Anglia marad ép és csak Angliának terem a föld, a tenger, az ipar: milyen jó üzleteket lehet akkor csinálni!

Szinte csodálni való, hogy az összes hadviselő nemzetek nem térnek magukhoz erre az ócsmány spekulációra. A spekuláció nem egészen válik be. Ha Anglia szaporán pusztuló hajóival se törődik, gondoskodni fognak arról, hogy a várakozás reá nézve se legyen olyan kényelmes, mint ahogy képzei. A Zeppelinek és tengeralatt járók és egyéb modern hadiszerek idejében a brit szigetek se olyan hozzáférhetetlenek, mint valaha.

De azért nem lenne meglepő, ha az egymást pusztító hadseregeket, az egymás ellen uszított országokat valamely varázs révén megszállná e

belátás, a valóság fölismerése és egy sorba állva, Anglia ellen fordulnának, Európa rossz szelleme ellen. Nélküle nem tört volna ki a világháború; és mihelyt az angolok európai hatalmát letörlik, agyontaposzák, akkor nemcsak a mostani vérontás fog rövidebb, sokkal rövidebb ideig tartani, mint a hogy azt Londonban hiszik és szeretnek, de a jövőre nézve is sok csel-szövés magva pusztulna ki. Sajnos, az események mai állásában erre a csodára nem lehet számítani; de ha az igazság ma is csodákat művelne, ennek a csodának be kellene következni!

Visszatérés a halál kapujából.

— Meggyógyult tetanus-beteg katona. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 24.

Holota Ferenc, civilben magánhivatalnok, most pedig a Fischer Eliz os. és kir. tartalékkórház — csodája. Ugy tekintik őt, mint ennek a háborúnak egyik nagy vívmányát. A legbecsesebb hadizsákmány. Sikerült őt a legbatalmasabb ellenfél, a legfélelmetesebb hatalom kezéből kiragadni. A Mors Imperator tette rá már a kezét és tőle, a haláltól harcolta vissza az önfeláldozó emberszeretet és a tudomány. Tetanusza volt és ma egészséges. Gyenge még, mert azonkívül, hogy a déli harctéren a szerbek ellen harcolt és golyót kapott a bal lábába, egy második nagy háborút is végigküzdött. Megbirkózott a halállal, amely már a magáénak tudta. Tetanuszból van gyógyulás. Az aradmegyei kórházban is voltak gyógyulások őt-hat is, de ezek olyan esetek, amikor a beteg sérülés után nyomban orvosi kezelésbe került. Azonban a háboruban megsérültek legnagyobb része, sőt majdnem valamennyi 3—4 nap múlva kerül csak kórházba, amikor a fertőzés már megtette a maga retentő hatását. A harctéri sebesültek tetanusza ezért sokkal veszedelemesebb és a gyógyulás százaléka ezért sokkal kisebb, majdnem egy csekély törtszám.

A tetanusz, a merevgörös, abból keletkezik, hogy a nyitott sebbe belekerül valami a földből. A harctéren megsebesült katona piszkos, földes kezével hozzányúl a sebhez, vagy átlótt ruháján, lábbelijén keresztül, amint a földön hever, fertőzik meg. A vérben keletkező mérge — mint ezt Löwinger Miksa dr.

főorvos mondotta — nem mint más mérge a véredények, hanem az idegek mentén halad és a nyúlt agy szürke állományába veszi be magát. Az a magyarázata ennek, hogy a tetanusz mérge anyaga és a nyúlt agy szürke állományának anyaga vegyi összetételükben megegyezők. Az említett központból a mérge az idegekbe kerül és innen keletkeznek a görcsök, a legrettenetesebb valami, amit betegség produkálni tud.

Tekintve, hogy a harctéri sebesülteknél előforduló tetanusz gyógyulása ritkaság és maguk az orvosok is abban a véleményben vannak, hogy Holota Ferenc megmenekülése a csodával határos, érdemesnek tartottuk, felkeresni Visky Pál dr. kórházigazgatót, a beteg kezelő orvosát.

— Tényleg ritka eset — mondotta az igazgató az Aradi Közlöny tudósítójának — hogy a harctéren megsebesült katona tetanuszból meggyógyuljon. Mire a kórházba érkezik a mérge már elvégezte pusztító munkáját. Ugyszólván vabank a gyógyítás. A mi esetünkben — igen súlyos fertőzés volt — igen sok szérumszűrés, igen erős adag morfium injekciók művelték a csodát. A tetanuszos beteg igen sokat szenved. A merevgörös, amely a rágiózmokat támadja meg elsősorban, iszonyu fájdalmakat okoz. A jellegzetes az, hogy a fogsorait sem tudja egymástól elválasztani, a száját nem tudja becsukni. Holotát úgy tápláltuk, hogy az egyik foga hiányzott és ennek helyén át csövet tettünk a szájába. A beteg teste a rángatózások folytán tekő alakú lesz, a fejét ugyszólván beturja a vánkosba. Óriási részvét nyilatkozott meg, a rendkívül szimpatikus fiatalember iránt, akit a legnagyobb önfeláldozással ápoltak a kórházban lévő urinók, akik maguk szaladtak el a gyógyszerertárhoz, hogy szérumot hozzanak neki. A tetanuszos beteg mellett való tartózkodás a legnagyobb önmegtartóztatást jelent, mert oly érzékeny, hogy egy mozdulat, egy érintés a vánkoson, görcsöket vált ki.

Holota most már tudatában van annak, hogy a halál torkából menekült meg. Mikor munkatársunk felkereste őt a Fischer Eliz-kórház ragyogó tisztaságú földszinti műtőszobájában, már egész jókedvű és vidám volt.

— Ugy éreztem magam — mondotta — mintha reumám lett volna. Azonban legtöbbször azt se tudtam, élek-e. Eszméletlen voltam. Csak annyit tudok, hogy itt mindenki igen jó volt hozzám és az életemnél most már csak annak örülök jobban, hogy az édesanyámtól kaptam levelet és én is írhattam neki, még pedig azt, hogy egészséges vagyok.

Egy másik orvostól azt hallottuk, hogy most már minden olyan katonát, akinek srappell lövése van, beoltják tetanusz ellen, abban a reményben, hogy a szérum megakadályozza a merevgörös fellépését.

Hatvanezer korona

az aradi kisiparosoknak.

— Hadi kölcsönpénztár a Weitzer-alapítványból. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 24.

A Weitzer-alapítvány segítségével a háboru idejére valódi, komoly szükséglet pótló intézményt teremt Arad városa. Az alapítvány rendelkezése értelmében annak kamataiból évente husz-huszezer koronát kell kifizetni oly városi, vagy állami intézmény céljaira, amely az iparosok érdekeit előmozdítja, az iparfejlesztésnek szolgálatában áll. A Weitzer alapítvány gondnoksága egyik legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az eddig félrelett, valamint a folyó év végével esedékes huszezer, összesen hatvanezer korona felhasználásával az aradi kisiparosok részére hadi kölcsönpénztárt létesít.

A hadi-kölcsönpénztár szervezetének és a közgyűlés elé terjesztendő javaslatnak megállapítására albizottságot küldöttek ki, amelynek munkáját ma délután tárgyalta a kuratorium. Az albizottság javaslatát, amelyről lapunkban már megemlékeztünk, a gondnokság kevés változtatásokkal elfogadta. A kölcsön legmagasabb összege 200 korona lesz; négy százalékos kamattal mellett adják ki, a kamat és a kölcsöntörlesztés csak a háboru miatt elrendelt moratorium lejártát követő három hónap elteltével lesz fizetendő. A kölcsönök kiadása fölött a Weitzer-alapítvány gondnoksága dönt; az aradi illetőséggel bíró iparosok kölcsön-kérései előnyben részesítendők. A háboru elmúltja után a Weitzer-alapítvány gondnoksága dönt a fölött, hogy a kölcsönpénztárt mily keretekben és mily rendeltetéssel tartsa fenn.

A bizottság az elaboratumot és a szervezeti szabályzatot elfogadta s kimondta, hogy azt az októberi városi közgyűlés elé terjeszti. Ha a belügyminiszter a közgyűlés határozatát jóváhagyta, a kölcsönök kiadását haladéktalanul megkezdhetik. Miután Aradnak több mint 1500 iparosa van, a kik közül igen sokan érzik a háboru nyomasztó viszonyait és keresetnélküliséget, a hadikölcsönpénztár a nehéz időkben számottevő segítséget jelent.

A hadikölcsönpénztár ügyének letárgyalása után három ötszáz-ötszáz koronás kiházasító segélyt szavaztak meg a Weitzer-alapból.

Kötőtük zenéje.

Forgó kötőtücskék — pergetem, pergetem —
Himes álomlepkék — kergetem, kergetem —
Ködszínű fonálka suhanj, simulj lágyan...
Aranykőd, aranykőd szent jövők meséje
Halk simogatással szódd be minden vágyam...

Szorgos acéltücskék csattognak, suhognak —
— Valahol nagymesszi gránátok zuhognak —
Valahol nagymesszi reng a föld, zeng az ég!
Csatazajjal teli, diadallal teli
Bus jajeszóval teli a ködös őszi lég...

Karcsu kötőtücske, csillogó, villogó —
... Valahol nagymesszi zug a szél, hull a hó,
Kékrevált kezekben megdermed a puska —
— Forogjál, forogjál — magyar daliákon
Sohasem fog győzni istenverte muzsika!

Fonálka, te lopj a szívükbe megváltást:
Imát, asszonyosókot, száz jövőndő áldást,
Tűzhely piros lángját, friss kenyér zamatját:
— Üde kis gyerekszaj bugó nevetését,
Munkás nappaloknak nótás virradatját.

Vigasztaló tücskék beszélnek, mesélnek:
Vége lesz, vége lesz egyszer minden télnek!
Rózsa nő a siron — cserlomb a cserágon
Kacag az ég kékje, kiragyog a béke,
Elnémult madárdal fölzeng a világon!

Zizegő kicsi tük mennek, egyre mennek:
Tik-takkos zenéje magvető jelennek.
Hit: örök, szent erő, hullj szivemre lágyan:
Arató jövőndők szelid reményével,
Aranyos álmával szódd be minden vágyam!

Grallertné Martini Hilda.

Tizenhat orfeum és hétezer üveg pezsgő.

— Orosz élet Csernovicban. — Bukovina felszabadítója. — Gerovszkyék szökése. — A szadagorai polgármester. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, október 24.

A hivatalos jelentés szerint az oroszok kiűrtették Bukovinát és gyors tempóban vonultak vissza. A mi tapintatos igazi úri emberek-ből álló vezérkarunk nem használta ezt a kifejezést: megfutamodtak, hanem, hogy elvonultak. Fut a cár serege, akárhogy szépitgetjük a dolgot. Fut az egész haderő Bukovinából, Galiciából. A mi áldott jó alföldi magyar fiaink kergetik őket, mennek előre, a győzelem, a diadal, a boldog jövő felé.

Még tartott az orosz uralom, amikor Muncundorfean Lucean csernovici lakos Bessarabián és Románián keresztül Magyarországra szökött. Maga a szökés nem érdekes. Olyan, mint a többi, regényekből ismert szökés. Vesztegetéssel megvesztegette a posztokat, a tiszteket, a határőröket és a mikor Romániába ért, nyugodtan vonaton utazhatott tovább. Néhány nappal ezelőtt érkezett Nagyváradra a bukovinai főváros egyik leggazdagabb polgára, aki egy újságíró előtt elmondta, hogy hat hélig volt Csernovicban, mint orosz állampolgár. Mert az oroszok nagyon siettek és bevonulásuk napján már feleskették a lakosokat a cár iránti hűségre. Ezt csak eltűrték, mert tudták, hogy nem sokáig tart a muszka közigazgatás. De amikor a vallásuk elnagyságra akarták őket kényszeríteni, nyíltan ellenszegtült az egész város. Alig akadt husz ember, a ki áttért volna az óhítre. Ezekkel szemben sokszor kegyetlenkedtek a katonák, a kiket a roszogató pópá fanatizált. Nem egyszer megtörtént, hogy nyílt utcán megkorbácsolták valakit, mert eredeti vallásához ragaszkodott.

Mindössze egy hélig tartott ez a szigorúság. Hirtelen megváltozott minden. Egymásután nyitatták ki a bezárt kávéházakat. Esténként az egész tisztikar ott találkozott a kávéházakban, sőt a legkisebb helyiségekben is lehetett csillogó uniformist látni. Az orosz tisztek nagyon szeretik az italt. Nemigen énekeltek, hanem ha barágnak, bambán bámulnak maguk elé, vagy gorombáskodnak. Erre a célra rendszeren magukkal viszik a tisztiszolgájakat.

Rövid idő alatt hétezer üveg pezsgőt ittak meg. A pezsgőt Pétervárról hozták, de valódi francia gyártmány volt. Az egyik kávéház tulajdonosának eszébe jutott, hogy kabaró előadásokat rendez. Négy nap múlva 16 kabaró tartott előadást. A kormányzó mindent engedélyezett, amiben a tiszteknek öröme telt. A táncos- és énekesnőket Moszkvából, vagy Pétervárról hozták, de legnagyobb részük francia leány volt.

Nálam egy egészen fiatal főhadnagy volt megszállva. Robiesov Miklósnak hívták, nagyon kedves, jószívű fiú, akinek egyetlen hibája volt, hogy nem kímélte az idegen tulajdont. Ami a kezéig érte, azt zsébre tette, vagy a katonákkal elhordatta. Egyszer vendégjei voltak és a teához tölem kért ezüst kanalakat. Hat darabot kölcsönöztem, de egyet sem kaptam vissza belőle.

Mikor én eljöttem, már nagyon szomorúan mászkáltak a tisztek. Talán érezték, hogy nemsokára el kell hagyni a tivornyázás tanyáját és újból menetelni fognak. Mikor azonban a magyarországi betörés történt és Máramaroszigetet megszállták, minden házra ki kellett tüzni az orosz lobogót. Napokig tartott a mu-

latság. Mindent összetörtek, sőt egy őrnagy a privadinerjét is agyonlőtte örömeiben.

Hogy mi történt akkor, amikor Máramaroszigetet visszafoglaltuk és megkezdődött gyors előnyomulásunk, nem tudja Muncundorfean. Már akkor Bessarabiában járt, ahol — úgy mond — nagyon sok katonát látott felismerve dalolva masírozni.

Bukovina felszabadítása az egész monarchiában nagy örömet keltett. De különösen boldog ujjongással fogadták a csernovici felszabadulást azok, akiknek az orosz invázió előtt menekülni kellett otthonukból. Runes Izidor dr. orvos, a szadagorai polgármester, akinek az állnok Gerovszkyak bosszúja elől kellett menekülnie s most seregénél Menkes Lipót századosnál lakik egy magyar városban a következő érdekes dolgokat mondotta el egy újságírónak Csernovic visszafoglalásáról és Gerovszkyék arizidálkodásáról.

— Bukovina felszabadítója Fischer alezredes.

Őt most egész Bukovina, mint felmentőt ünnepli. Fischer alezredes gyermekkori ismerősöm s mondhatom, teljesen máltó arra a dícsőségre, amely őt most érte. Fischer alezredes bukovinai származásu eszadőrleiszt. Kiváló tehetség, rendkívül népszerű ember. Különösen mint kartografus tűnt ki mindig: ő készítette egész Bukovina katonai térképét. Fokról-fokra emelkedett a ranglétrán és most ő a bukovinai csendőrség parancsnoka. Az utóbbi hónapokban páratlan munkásságot fejtett ki. Legutóbb ő vezette a kirilbahi diadalmas átközetet, amely végleg megküzeltette az oroszoktól Magyarországot.

A magyar közvélemény azt hiszi, hogy az oroszok egész Bukovint elárassították. Ez tévedés. Az oroszok Szereth városán alul nem jutottak el. A bukovinai Gura-Homorában — egy korábbi kapitányság székhelyén — ott állott mindig Fischer alezredes csendőreivel és állandóan nyugtalanította az oroszokat a maga ötszáz emberével. A városban keresztülutazó bukovinaiaktól hallottam, hogy Fischer csendőrei milyen bravurokat vittek véghez. Nemrégén tíz csendőre orosz parasztságot öltözött, meglepték éjszaka a szomszédos faluban a kozákokat és 86 orosz katonát elfogtak. Fischer alezredes bizonyára elsősorban a bukovinai zsidóság halmozza el hátlájának minden jelével, mert az alezredes őszinte zsidó-barát. Az ő csendőrségének harminc százaléka zsidó s ezek hősiesség, kitartással és leleményességgel harcoltak.

A bukovinai felszabadulás részleteit ma délelben hallottam egy szemtanútól. Minden nap ki szoktam sétálni a pályaudvarra és keresek az utasok között otthoniakat, akik nekem hazulról híreket hoznak. Ma egy Wallach nevű ismerős jogással találkoztam, aki most egy éves önkéntes és két kollégájával, Herzánál dr. és egy másik úrral, akit név szerint nem ismerek, a bukovinai felszabadítás napján — kedden — szabadságot kaptak. Wallach elmondta nekem, hogy Csernovicba mennyi katonaság vonult be. Ezek között elsőnek lépett a város földjére egy magyar ezred, amelynek paroliszínét és ezredszámát is közölte velem, ezt azonban úgy tudom az újságba nem szabad

kiírni. Elmondta, hogy Csernovicba ötezer orosz katonaság táborozott s mi gyalogsággal, huszársággal és tüzérséggel vonultunk be Bukovinába. Szerethől a falvakon keresztül a mi katonáink elé özlöklött a lakosság és ahol érte, ott csókolták őket. Az emberek airtak a boldogságtól, az asszonyok virágokkal borították el a katonákat. A csernovici orosz helyőrség mi helyet arról értesült, hogy előőrseink közelednek a városhoz, a legnagyobb sietséggel vonultak ki a városból. Magában Csernovicban a középületek és egyéb intézmények sértetlenek. Az oroszok azt hirdették, hogy nem akarnak pusztítani, mert ők Csernovicba még vissza akarnak térni. Mindenki tudja azonban azon a vidéken, hogy az oroszok, ha nem lettek volna kénytelenek, soha Csernovicot el nem hagyták volna, mert rájuk nézve ez nem stratégiai sahkuzás hanem súlyos politikai vereség, amit ha tudtak volna, minden erejükkel elhárítottak volna.

Fájdalom, hogy a Gerovszkyak el tudtak idejékorán menekülni Csernovicból.

A Gerovszkyak megérdemelnék, hogy a legszigorúbban büntődjének égbekiáltó gazdasági kárt, amit a monarchia ellen elkövettek.

Uram! Én a Gerovszkyak bosszúja elől menekültem, ha kézhez kapnak, bizonyára kivégeztetnek volna, de esküszöm — akár meg is írhatja az újságban — hogy ahol én találom fogom őket, ott végzek velük. Revolver van nálam, mert hazám és magam iránt is szent kötelességem, hogy a Gerovszkyakkal leszámoljak.

A Gerovszky-fivérek üzelmeire én gyakran hívtam fel a bukovinai tartományi főnök figyelmét. De szemükbe is magmondtam nekik, hogy ők bennünket Oroszország kezere akarnak játszani. Hohó: más világ lesz azonban ezután Bukovinában! Vége van keztyűs kéz politikájának. Aki ruszofil, az pusztuljon. A mi bölcs és jó uralkodónk nem akart soha sem háborút, a végsőkéig féltette a békét s hogy ez nem frázis, azt mi tudtuk legjobban, akik a ruszofil-üzelmek átkait viseltük. Mindent igyekeztünk eleimítani és ezalatt a ruszofil agitátoroknak megnőtt a száruk. Én, mint polgármester, egyszer a legtekintélyesebb lelkészt tartóztattam le, de szabadon bocsátottam nyomban, mert nagyon könyörgött és — hiába — nem akartuk a helyzetet elmérgesíteni. Ezentúl ez nem így lesz. A jogaimmal élni fogok és a Habsburg-korona ellenségeivel irgalmatlanul fogok elbánni. Meg fogjuk alakítani a mi szövetségünket a ruszofilok ellen s aki oroszbarát, annak nincs helye a monarchia földjén.

Olvasson az újságban, hogy a csernovici bevonulásról Merán a tartományi főnök elsőnek Vaszilkó Miklós lovag, osztrák képviselőt értesítette. Vaszilkó Miklós a legelső politikus Bukovinában. Az oroszok százezer rubelt tűztek ki a fejére. Vaszilkó pályája kezdetén ruszofil irányt követett, de csakhamar belátta, hogy ez nem helyes politika és áttért az ukraínistákhoz és irtóharcot hirdetett a ruszofilek ellen. Az ő befolyásának volt köszönhető, hogy minden ruszofil együletet bezártak Bukovinában. Ő volt Merán gróf legelső tanácsadója. Mikor azonban Meránt, — aki tudvalevőleg rokonaságot tart a dinasztával — kinevezték, beugták neki, hogy ne higgyen Vaszilkónak. Csakugyan megtörtént, hogy két ruszofil-egylet alakulásra kapott engedélyt. Erre Vaszilkó képviselő audienciára jelentkezett Ferenc Ferdinánd trónörökösénél és kifejtette, hogy a ruszofil-egyletek engedélyezése végzetes a monarchiára. Az audiencia után be is vonták az engedélyt.

Gróf Meran, aki erélyes és kitűnő vezető, be is látta, hogy a ruszofil-egyleteket el kell törölni a föld színéről. Szeretném most Meránt látni; bizonyára ő a legboldogabb ember egész Bukovinában.

— Még egyet. Azt olvasom a lapokban, hogy a románok vagyonát Bukovinában nem bántották az oroszok. Ez nem igaz. Az oroszok egyformán raboltak mindenütt és nem kimélték a románokat sem. Hiszen az oroszok nem szeretik a románokat és lesz idő, amikor minden román ember be fogja látni, hogy Románia ellen legjobban az vétkezik, aki ruszofil-áramlattal tart. Biztosan tudom például, hogy a bukovinai Strossnitz községben lakó Janku Flondor dr. nrvű nagybirtokos egész kastélyát elpusztították az oroszok.

— Türelmetlenül várom a további híreket s mihelyst az osztrák kormány felszólítja a tisztviselőket, hogy hazamehetnek és foglalják el helyeiket: én is visszatérek Szadagorába.

A Hohenzollernek

szerencsegyűrűje.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Berlin, október 24.

Ebben a háboruban ismételtén szó került már egy csodálatos hatású talizmánygyűrűről, a melyet állítólag a berlini császári udvarban őriznek. Az 1878-ban meghalt Schneider Lajos udvari tanácsos, kiváló színész és rendező, aki bizalmasa volt első Vilmos császárnak, már említést tesz memoirjában erről a csoda-gyűrűről, amelynek titokzatos hatása van, s amely a Hohenzollern családban generációról-generációra száll. Tőle származik az a mondás, hogy amíg ez a talizmán a Brandenburgi ház tulajdonában lesz, addig nemcsak jólétben marad, hanem folyton gyarapodni is fog. Ez a varázskézer aranykeretbe foglalt fekete kő s állítólag János Cicero választófejedelem titokzatos módon szerezte s nála is mint „sorsgyűrű” szerepelt annak idején. Egy másik rege szerint János választófejedelem felesége egy teknős-békától szerezte valami uton-módon s azt első szülött fiának még életében ajándékozta.

— Ezt a gyűrűt — folytatja a monda — mindig a család-elsőszülöttjei öröklik s ez rejti magába a szerencséjüket és előhaladásukat. A gyűrű egy lepecsételt csomagban a koronát tartalmazó páncélszekrényben pihen. A csomagot a különböző Hohenzollern-uralkodók kibontják azok előtt, akik őket a trónon követik s a trónralépés után a gyűrűt megsemmisíthetik. Első Frigyes császár a gyűrű mellé papírra a következő szavakat írta:

— „Ezt a gyűrűt boldogult apám a halálos ágyán adta nekem s arra emlékeztetett, hogy ameddig a gyűrű a Brandenburg-ház tulajdonában lesz, addig a jólét és fejlődés a házat nem hagyja el, sőt folyton növekedni fog.”

Nagy Frigyes a gyűrűt tartalmazó csomagot nyitva hagyta ezzel a megjegyzéssel:

— Én nem hiszek ugyan ilyen dolgokban, de a gyűrűt mégis meg kell őrizni.

Schneider minden okmányt és udvari szóbeszédet, amely erre a csodálatos gyűrűre vonatkozott, összegyűjtötte s az anyagot bemutatta I. Vilmosnak, aki a következőket mondta neki 1865. november 12-én:

— Mindaz, amit erről a lepecsételt csomagról beszélnek és hírsztelnek, — az utolsó szóig igaz. A királyi családban szokás, hogy a gyűrűt és a mellette lévő papírt a trónörökösnek bemutatják. Ahogyan én emlékezem, ez a gyűrű egy ódivatu, egyszerű formájú gyűrű

sötét kövel. Amikor én a gyűrűt feleségemnek és a trónörökösnek megmutattam, meghagytam, hogy továbbra is ugyanugy gondoskodjanak róla, mint eddig.

Aradiak az északi harctéren.

— Érdekes levelek. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 24.

Egy ismert aradi vállalkozó méraók, aki tartalékos tüzérhadnagyként vonult be, az északi harctérről érdekes levelet írt haza, amelyből a következőket közöljük:

— Október elseje óta nem jutottam az íráshoz. Azóta folyton jöttünk előre, ami az eredmények mutatják, sikerrel. Imént vittek el az orrom előtt 450 orosz foglyot, legalább ennyinek olvasta a zugsführerem. Egyébként október 2-ától 5-ikéig a leggyalázatosabb és szörnyű időkben 140 kilométert mentünk előre. Azóta természetesen a posta is szünetel, én se kaphattam levelet. Amerre eddig jöttünk, az uton egyebet se látni, csak elhullott lovakat. Én is legalább egyet elásatok naponta. Tegnap óta állunk itt a szabad ég alatt, puská és ágyuszó mellett, nyakig sárban. Szerencsére a proviant kocsin van a hálótűlkém, így legalább van, hol aludjak. Különben e soraimat is fekve írom, mert ülni nem lehet. Szóval a pár nyugalmas nap elmúlt, didereg minden élő lény. Tegnap és ma éjjel tagyott, ami nem volna nagy baj, ha szél nem volna. Ma különben a Visztula és San mellett állunk, ahová az oroszok be lettek szorítva, a folyón túl óriási erdő van tele mocsárral.

Egy aradi tiszt, aki az északi harctéren megsebesült, s akit egy felvidéki városba szállítottak, a következő megható történetet írta haza:

— Ma kinnt voltam az állomáson és néztem, amint egy sebesültszállító vonat érkezik. Néhány súlyosan sebesültet bevitték a kórházba. A szállítás elég lassan történt. Egy honvédhadnagy felügyelt, aki a legnagyobb gondossággal és körültekintő szeretettel vezette a sebesültek szállítását és mindent megtett, hogy derék katonáinkat a legkisebb fájdalomtól is megkímélje. A katonák csendesek és türelmesek voltak, de a tiszt, úgy látszik, kétszeresen érezte a gondjaira bízottak szenvedéseit. A sebesültek közt volt egy baka, aki alsócomb-jába kapott lövést, de minthogy a szállításnál még nem került rá a sor, alig tudott már a lábán állni és támolygott. A hadnagy megragadta:

— Mi bajod? — kérdezte.

— Hadnagy urnak alázattal jelentem, nem tudok már állni.

— Ugy? Hát akkor állj fel a hátamra.

A baka bámulva néz a tisztre. Kinyitja a száját, de néma marad, csak a fejét rázza tagadólag.

— Mond csak, te ostoba — folytatja éles hangon a hadnagy — mit csinálnál te, ha ütözköztetnél volna és azt látnád, hogy én golyótól találva elesem?

— Kivinném a hadnagy urat a tűzvonalból.

— Nagyon helyes. Épen azért állt fel a hátamra, de szépen, és fogózkodj meg jó erősen. Gyorsan, gyorsan, nincs sok időm.

A parancs parancs. A baka szinte kétségbeesett a furcsa helyzeten, amelyet reglamá ellenesnek talált, de azért felkapaszkodott a hadnagy vállára. Boldog mosolylyal vitte a tiszt a békára lött közkatona a közeli kórházba.

A tragédia humora.

(Vidámságok a háboruban)

*

(Hindenburg és a pocsolja.) Feltűnt a haditudósítóknak, hogy Hindenburg katonái rendkívül sokat ásanak jelenlegi terepükön. Egy élelmes újságíró megkérdezte a vezető tisztet, minek lesz ez a sok lövészárk? A tiszt keményen felelt, ez nem lövészárk, hanem pocsolja lesz, mert erre kergetjük a muszkát.

*

(A orvos kalandja.) Egy hódmezővásárhelyi fiatal orvos sokat beszélt az orosz lengyelzsidókatok irántunk rokonszenvéről. A többi között elmondja, hogy amiképpen jó mélyen orosz földön a sebesülteket költöztet, figyelmeztetlek katonáit, hogy egy orosz csapat vágatva közeledik felénk.

— Azonnal felvonattam a vöröskereszt lobogókat — mesélte az orvos — és magam is egy fehér zászlóval integettem, de azok csak harsogással közöledtek felénk, mikor egész közel jutottak, rájuk kiáltottam. Távozzanak, én orvos vagyok és végzem itt emberi kötelességem, a mire jőző zsidójargonba rámfürmött a muszkák vezetője: „Nekünk mindegy, az ur akármilyen megadjuk magunkat!”

*

(A veszélyes hely.) Egy pesti kávéházban nagy hangon mesélte egy csernovici lengyelzsidó, hogy az oroszok milyen emberileg bánnak mindenkivel. Kérde tőle valaki, hát akkor miért jött el onnan?

— Ez más — feleli — velem valami történt. Egy részeg kozák az utcán egyszerűen elvette az órámat a zsebemből. Feljelentettem a parancsnoknál és szememláltára lőtték agyon a kozákok.

— Na ha ilyen elégtételt kapott, miért jött el?

— Ahol ilyen kicsiségért főbe lövik az embert, ott én nem maradok!

*

Nem maradnak el a sebesült Hári Jánosok sem, akik nagy hangon adják elő a képtelen eseteket. Ilyen mesékkel tartotta a kórházban a többi sebesülteket egy baka és amikor végre az egyik baka megsokalta a sok hőstettet, csak annyit kérdezett:

— Hát olyan nagy ember kend ott a harctéren?

— Én őcsém — feleli Hári — úgy vigyázzam, hogy olyan legény vagyok, hogy amikor felállunk a marsra, azt kérdezte a trónörökös a főhercegtől, hogy „Brigadéros nagybácsi” helyén van zugsführer Kovács?

— Helyén van — mondja a brigadéros.

— Akkor mehetünk — feleli a trónörökös.

— Hát ez vagyok én!

*

(B. népfelkelők egymás között.) A kávéházban két B. népfelkelő beszélget. Azt mondja az egyik:

— No komám, sohse hittem volna, hogy még egyszer pórere vetkőztetnek.

— Örülj barátom, hogy nem ügyvéd teszi veled, mert aztán nem tudnál újból felöltözni...

*

(Rajtélyes sebesülés.) Hogy a háborúval kapcsolatos mende mondák hogyan születnek, szolgáljon jellemzésül az alanti megtörtént eset:

A tartalékos sebesültén tért vissza a déli harctérről. Jó barátai sorba meglátogatják a hőskatonát. Másnap a sebesült két közös ismerőse találkozik a kávéházban, természetesen első sorban megsebesült barátjuk kerül szóba.

— Beszélte Gabival, hazajött, megvan sebesülve.

— Nekem mondd. Tegnap meg is látogattam. Egy golyó a zsebébe fúródott.

— Ne beszélj ilyen badarságot, én is láttam, hisz' a keze van felkötve!

— Persze, mert amikor a golyót ki akarta venni a zsebéből, jobb kezén mind az öt ujját a golyó horzsolta...

Orosz kegyetlenkedések.

— Rablás és pusztítás mindenütt. — Újabb pogromok. — Anglia bűnrészsége. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 24.

Az oroszok rövid ideig tartó középgalíciai uralmáról győztes harcainkból visszatérő sebesült katonák azt beszélik, hogy az orosz csapatok mindenfelé raboltak és pusztítottak, a Visztula balpartján pedig majdnem mindent megsemmisítettek. Legjobban megsínylette az orosz betörést Majdan vidéke, ahol nemcsak az üzleteket és lakásokat, hanem a templomokat is kifosztották.

A környék földbirtokosaitól és parasztjaitól búzát, zabot, szalmát, állatokat raboltak. Niskóban a templomot csaknem rommá lőtték az orosz gránátok. Rozwadowban is bombázták a templomot. A torony és a tetőzet leszakadt és csak a falak maradtak meg. Az oroszok a templomokat majdnem mindenütt istállónak használták. A vidék lakossága nem menekült el, hanem a föld alatt csinált magának rejtékhelyeket és ott várta meg, amíg az oroszok kikutarodnak.

Tarnobrzegben Tarnovszky gróf sörgrárában az oroszok az egész sörkőszület megölték. A városházát felgyújtották. A kerületi kapitány lakásában nem maradt egy szék se. Menekülés közben nagyon sok orosz belefullt a Sanba.

(Vizsgálat a látszat kedvéért)

Lembergől jelentik kerülő uton: Az oroszok, hogy módjukban legyen Lemberg zsidó lakosságát üldözni, a következő eselhez folyamodtak: Egy orosz agent provocateur lengyel zsidónak maszkírozta ki, a ki a parancs szerint egy orosz esendőrlisztet megtámadott. Az orosz hatóságok most a látszat kedvéért „vizsgálatot” rendeltek el s a vizsgálat címe alatt háromszáz leMBERGI zsidót fogattak el, a kiket bűnrészséggel gyanúsítottak. Egy zsidó pálinkakereskedőt, Muzialovicot, a ki pálinkát árult az orosz katonáknak, kétezer rubel pénzbüntetésre ítélték.

(Kiele sorsa.)

Krakóból jelentik: Amióta Kiele-t idiglonesen megszállták a lengyel legionáriusok, öt hét telt el. Azóta változatos sorsa volt a városnak. Ami közben történt, azt csak most tudjuk meg, amikor meg van a lehetőség annak, hogy a helyszínen megállapítsuk a valódi tényállást. Szeptember 11-én, két nappal a lengyel légió visszavonulása után, bevonult egy kozák-patrouille Kielebe, de általában nyugodtan viselkedett. Csak egy külvárosban garázdálkodtak a kozákok, különösen a zsidó lakossággal szemben. A következő napokon nagyobb kozákesapatok, majd gyalogság vonult be a városba, amely azonban csakhamar továbbment. A katonaság után megérkeztek a polgári hatóságok, élükön a kormányzóval. Ambár a hivatalnokok megpróbálták elhíttetni a lakossággal, hogy a monarchia és Németország máris le vannak győzve, az emberek Kieleben mégis bizonytalannak érezték magukat. Állandóan a vasuti kocsikban aludtak, valamint hogy a hivatalok is a waggokban tartották hivatalos óráikat. A esendőrség néhány napig az oroszok bevonulása után házkutatásokat tartott. Ez azonban nem tartott sokáig, mert a helyzet csakhamar megváltozott az oroszok hátrányára. Röviddel az oroszok visszatérése után a lakosság megdöbbentő levertséget vett észre az orosz csapatoknál. Amint később kiderült, ennek a levertség-

nek az oka Hindenburg tábornok győzelmei és az oroszoknak Kelet-Poroszországban való nagy veszteségei voltak. Nemsokára visszatértek a Kielecén átvonult orosz csapatok és visszavonultak az ország belsejébe.

Egy szép napon dél felé páni félelemmel menekült az orosz megszálló katonaság Kielecéből és egy óra múlva bevonultak a szövetséges csapatok. A városban nem volt harc, csak egy kozákot és egy orosz tisztot fogtak el csapataink, akik megkéstek. Kielec lakói fellelgettettek, amikor csapataink bevonultak a városba. Az orosz uralom rövid ideje alatt örökös félelemmel éltek, mert Zilinsky tábornok csapatainak tisztjei ismételtelen kijelentették, hogy ha tőlük függne, Kielec nem maradna a városban. Az oroszok nem titkolták, hogy gyűlölik a kieleci kormányzóság lakosságát. Ma már a városban teljes béke uralkodik. A lakosság egy része, amely a legionáriusok kivonulásakor elmenekült a városból, visszatért, ezzel szemben most az orosz lakosság menekül.

Az utóbbi napokban nagyon sok orosz foglyot hoztak a városba, a kiknek a száma napról-napra növekszik. Sok közülük az ázsiai. Ugy találják a menzist, mint a kihozott farkasok.

(Sandomierz visszafoglalása.)

Krakóból jelentik: Csapataink, amelyek Rozwadorból a San folyón keresztül győzedelmesen előnyomultak északi irányban a Visztula jobb partján, visszafoglalták Sandomierz várost, amelyet az oroszok szótva kiürítettek. A város egészen kihalt s olyan, mintha vad csorda dúta volna fel. Az orosz lovasig a templomban tanyázott s a lovat is oda kötötték be. A padokból jászolt ácsoltak a lovaknak. Az olfárt szétrombolták. Csapataink közeledésének hírére az oroszok fejvesztetten menekültek át a San-folyón.

(Halicsot megszállt oroszok díszereje)

London. (C. n. r. a. l. v. a.) A Daily Telegraph egy tudósítója (átfogott Galiciának még orosz megszállás alatt lévő vidékére. Az oroszok — írja többek közt — bár nehéz küzdelem árán tudták csak elfoglalni Halicsot, még sem állhattak bezzut a lakosságon. Azok a kozákesapatok, a melyek Brussikon tábornok elővédjét alkották, nagyon súlyos veszteségeket szenvedtek, mondhatni megtizedelték őket. Brussikow hadserege maga is majdnem teljesen megsemmisült Halics bevételénél. Ezért rendkívül dicsegetes az a tény, hogy az oroszok bosszura még sem gondolnak. (N. P. J.)

(Huszonöt millió arany rubel a koporsóban.)

Teljesen megbízható forrásból származó hírek szerint Besszarábiában és Orosz-Langyelországban napirenden vannak a véres zsidópogromok. Az üldözött zsidók helyzete annál tragikusabb, mert Anglia hibája következtében meg vannak fosztva egyotlen erkölcsi elégtételüktől és oltalmuktól, attól tudatillik, hogy appellálnak Európa és Amerika közvéleményéhez. Anglia volt az, aki a háboru elején mindenütt sietett elterjesztani azt a felfogást, hogy az orosz kormány a zsidó kérdésben becsületosan és komolyan új, liberális politikát akar követni. És ezen a módon saját liberális pajzsá-

val védte Anglia Oroszországot. Anglia ujkor történelmének egyik leggyalázatosabb ténye ez. Az orosz zsidók kiöntött vére a mostani angol kormány fejére száll.

Oroszország zsidóellenes magatartását a legnyomatékosabban követeli a reakciós orosz sajtó. A hadügyminisztérium lapja, a „Ruskoje Invalid” folytonosan antizemita izgató cikkeket közöl, amiben szokása szerint segédkezik neki a „Nowoje Wremja.” Az orosz hadseregben azt terjesztik, hogy a tannenbergi részleges leverelés a zsidó katonák árulására vezethető vissza, akik zsebkendőjelekkkel mutatták az ellenségnek az irányt.

A hadügyminisztériumot és a vezérkart elárasztják zsidók elleni feljelentésekkel. A „Nowoje Wremja” azt a mesét tálalja fel, hogy Varsóban egy zsidó temetésnél a hatóságok felnyitatták a koporsót és halott helyett huszonöt millió aranyrubelt (?) találtak, amely összeg a németek bevonulására volt készon tartva.

Asquith angol miniszterelnök minap egy amerikai és angol zsidókból álló küldöttséget arról biztosított, hogy az orosz kormány már most nagy mértékben kiterjeszti a zsidók jogait. Hogy Asquithnál ez a nyilatkozat mennyire areul üti az igazságot, az kitűnik az itt következő jelentésből, amelyet megbízható forrásból szerztünk: A „Ruskoje Wjedomosti”-nak néhány nappal ezelőtt 3000 rubel bírságot kellett fizetnie Trubetzkoi hercegnek egy cikke miatt, amelyben a zsidók egyenjogúsítását ajánlotta. Hogy a kormány leleplezze tendenciáját, arra kényszerítették az újságot, hogy a való tényállás elhallgatása mellett egy munkás összeüvözléről szóló ártatlan tudósításával indokolja meg a kiszabott büntetést.

Míg a zsidók elnyomása és üldöztetése most is éppen úgy folyik, mint a háboru előt, az orosz kormány arra kényszeríti a joguktól megfosztott zsidó alattvalókat, hogy a nem zsidó lakosságnál jóval nagyobb számarányban jelentkezzenek katonai szolgálatra. Már normális időkben is körülbelül husz százalékkal többet vesznek katonának a zsidók, mint más vallásunk közül. Ma körülbelül 300,000 zsidó áll fegyverben, akik patakokban öntik vérüket kinzóikért és megalázóikért. De az orosz hétérok ezzel nem elégszenek meg. A cárnak egy utóbbi napokban kelet akáza, a melyet „kedves zsidóhoz” intézett, azt parancsolja, hogy a novemberi sorozásoknál még az addiginél is jóval nagyobb mértékben kényszerítsék majd a zsidókat katonai szolgálatra.

A Warsawszki Donnik jelentése szerint a varsói, radnai és petrikai fogházakból ezer katonát (politikai foglyot) szállítottak a napokban Sibirniába. Az ezer fogoly közül kilencszázötven zsidó vallásu.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1914. évi október hó 28-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 42. A tanács jelentése a kinostári cserételek tárgyában és egyben betorjeszti jóváhagyás végett azon intézkedést, mellyel a ménesvölgyi 2 hold 212 □-ölnyi városi területnek bérlete iránt a oszáli és barackai sző ő. ö. ö. p. 1 kötött szerződést jóváhagyta. 43. A tiszti ügyszolgálat Gyenge Ferenc által megvett 6 hold 455 □-ölnyi területnek megtartott áriejtésnek megsemmisítése iránt. 44. A gazdasági széknek előterjesztése ölelmi szerzők indokolatlan emelkedés tárgyában. 45. Vászárholyi János kérelme az iránt, hogy a várostól szőlőművelés céljaira bérbevett területet használhassa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szintházi műsor:

Vasárnap: d. u. Bukai, operett. Este Vörös ördögök. 4. nagy kabaré. — B.

Hétfő: Kis király, operette. Új betanulással. — C.

Kedd: Tatárjárás, operett. Barics Gyula fellépte. — A.

Szerda: Hortobágyi legények. Ujdonság először. — B.

Csütörtök: Hortobágyi legények. Másodszor. — C.

Péntek: Tündérlaki leányok. Szendrey M. felléptével. — A.

Szombat: Sibil, operette. Új betanulással. — B.

* **Dienzl Oszkár a Vörös Kereszt estélyén.** Az aradi közönség régi kedves ismerősét látja viszont november 8-án a kultúrpalotában tartandó Vörös Kereszt estélyén. *Dienzl Oszkár* az európai híri kísérőt és kiváló szolójátékost. Alkalmunk lesz mindkét szerepében az ő kvalitásait élvezni, amennyiben *Weil Magda* hegedűművész kíséretét is ő látja el, azonkívül brilláns programmal, mint előadóművész is gyönyörködtet bennünket. Ha elgondoljuk, hogy az estély szereplői *Pekár Gyula* országos nevű író, *Weil Magda* hegedűművész és *Dienzl Oszkár* lesznek, a sikerrel kétségünk sem lehet. Jegyeket 4 koronától 50 fillér árig *Scherhag H. és fia* cég üzletében elsejéig lehet előjegyezni.

* **Az elesett aradi katonatisztek arcképsorozatát** közli folytatólag az *Aradi Élet*, amely a mai nappal tette homlokára ezt a címet az eddigi *Aradi Színházi Élet* helyett. Hogy mi vezette a szerkesztőt a cím-megváltoztatására, arról a mai szám vezető cikke részletesen számol be. A közönség igénye, érdeklődése tette szükségessé, hogy most, amikor minden eseménynek centrumában a háború áll, ez a nívós és tartalmas heti revü egészen Arad társadalmi dolgainak legyen a hű és színes tükrö. Az *Aradi Élet* beköszöntőül az eddiginél is érdekesebb, változatosabb tartalommal jelent meg. Egy egész sereg aktuális aradi fényképfelvétel szerepel, számos vonzó, eleven, friss hangon megírt cikk, háborús vers, társadalmi rajz sorakozik egymásután. A *Bruckner* Lajos szerkesztésében megjelenő kitűnő társadalmi és művészeti hetilap ebben az új és gazdagabb formában bizonyosan még fokozottabb mértékben váltja ki a közönség elismerését. Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Új előfizetők, akik legalább félévre fizetnek elő, a tavalyi évfolyamot díjtalanul megkapják. Telefon 853.

* **A színház hírel.** A *kis király* az elmúlt színházi logkedvesebb operettje kerül hétfőn színre. Új lesz a címszerepben *Járay Sándor*, míg a többi főszereplő *Dióssy, Pataky, Győző, Várnay, Polgár, Virág* maradnak. — *Barics Gyula* itthon. *Barics Gyula*, ki be volt vonulva a katonasághoz, ma hosszabb szabadságra haza érkezett. Első fellépése kedden a *Tatárjárás* *Lórentéjében* lesz. — *Hortobágyi legények.* A Hortobágyi deli fiata, akik a fennadalom idejében is kivették részüket a haretéren, most sem maradtak el a hazavédek közül. A ki ép kéz-láb ember volt a nagy Hortobágyon, az ma mind a haretéren van. Ezekről a törzsgyökeres magyar fiukról írt *Gáspár István* a Gyimesi vadászok szerzője egy szép színművet, amely a Visszavágyás is próba alatt van és a vidéki színházak meg fogják előzni. Nálunk szorda és csütörtökön kerül színre a darab.

* **A bűn.** (Nagy társadalmi sláger az *Uránia*ban.) Az igazság könnyelműségei megbosszulják magukat későbbben, ez a tárgya az *Uránia* bemutatójának. Egy gyönyörű szép dráma pereg le előttünk a vásznon, két fiatal lény története, kik szeretik egymást: az előkelő báró és a fiatal írodietar és mikor nem lehetnek együtt, a leány olomészli magát szegénynek. Később tin a báró házába kerül, ott belésszeret féltésére és imo a bűn megbosszulja magát. — *Hiteles haretéri felvételek* IV. sorozata az *Uránia*ban. Folytatólagosan ma mutatja be a színház a *Hiteles haretéri felvételek* negyedik sorozatát, melyek ezúttal a bosz-

niai haretérről vannak felvéve és ennek a haretérnek egyes kimagasló jeleneteit tartalmazzák. A felvételek mindegyike aktuális és kiválóan érdekes, főleg azért, mert ez a színtér eddig a közönség előtt ismeretlen volt. 5

* **Oroszlánok éjszakája.** (Vasárnap új műsor az *Apollóban*.) Régen volt olyan szenzációsan érdekes műsora az *Apolló* színháznak, mint amilyent vasárnapi előadásán fog bemutatni. Gazdag változatossággal, a szezon legnívósabb képeiből van összeállítva az új műsor, amelynek kiemelendő számai bizonyára sokáig emlékeztetőbe maradnak a publikumnak. Az állatidomításnak sok csodálatosan megnyilatkozó produkcióját láttuk már a moziképeken, de ez a film minden képzeletet felülmúl. A darab cselekménye megrázóan érdekfeszítő. A mi esak idegizgató a lebilincselő lehet egy filmben, azt mind felöleli ez a kép művészi kivitelben. Az új műsor másik fényes pontja egy rendkívül ötletes bohózat: Az ügyvéd férj. Ez a ragyogó humorú kép sok ember szemébe csalja a kacagás könyvét. A többi új képek is érdekesek és szépek. Hétfőn ugyanez a sláger-műsor kerül vetítésre, kiegészítve más képekkel is. 3

* **A „világháború képes krónikája”** Kerpelnél. Ára füzetenkint 24 fillér. 411

Uj élet Belgium romjain.

(Az elpusztult városok. — Hazatérnek a menekülők. — Antwerpen német kormányzója.)

Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, október 24.

Binder Henrik, a *Berliner Tageblatt*nak a belgiumi haretérről küldött tudósítója a következő színes leírásban számol be azokról a pusztításokról, amit a háború Belgiumban okozott s arról az újratámadó életéről, amely már német igazgatás alatt indult meg:

— Lassanként visszatérnek a belga parasztok és a városi lakók. Látni őket, amint az uton haladnak, kis és nagy csapatokban ezer meg ezerszámra.

Lassan és elkésve, mintha kimerült volna egy fárasztó, nyári uttól, emelkedik az ős az ország csucsaira. A lomb már aranyvörös színben ég a fákön. A lehullott falevelek biborszőnyeghez hasonlóan takarják a földet. De a nap még melegen süt és a mezők felett még pacsirták szállnak ujjongva az ég felé. Rózsák nyílnak, késői bágyadt rózsák és a virágok, az ős tarka virágai még dusan illatoznak. Az idén nem kötötte őket senki csokorba.

És ebben a pompában hontalan emberek vonulnak. Nem tudni, honnan jönnek. Csak azt tudni, hogy az anyaföld ezer szóval hívja őket megint. Menekültek, amikor a háború borzalmait megkezdődtek. És mikor falvaikat elhagyták, csaták folytak bennük. És sok-sok falu eltűnt a föld színéről. Csak néhány falmaradvány, néhány kormos fekete kőhalmaz maradt abból a sok áldásból, amit a termékeny béke hozott.

Most visszatérnek és nem találják fel többé azt a helyet, ahol boldogok voltak. Nem találják a tűzhelyet, amelynek lángja köré gyülekeztek azelőtt a napi kemény munka után. Az ő kis világuk megsemmisült.

És nemsokára jön a tél. Akkor fejük felett nem lesz fedél és nem lesz meleg istállója a tehénnek, amelyet aggódva hajtának maguk előtt.

Igy vonulnak végig az uton. Ezer és ezer hontalan ember. Kettőt visznek magukkal: éhgyomrút, kiki, amennyit olibir és a barmot, a paraszt élelmei szegat.

Borzasztó csöng a Látóru. Hány évtizednek kell elmúlnia, míg let lehet építeni

újra mindazt, amit tűz és kard megsemmisített.

Mindenekelőtt Belgiumot pusztította el, dulta fel a háború. Városok és falvak dühöngő tűzérsegi harc központjába jutottak és gyakran saját gránátok pusztították el. És belga parasztok gaztettei is sokszor idézték elő a büntetést.

Vasárnap *Lier* városába jutottunk. 26.000 lakosnak volt itt azelőtt munkája, kenyere. A város közepén van a *Gommarius-templom*, egyike Belgium legszebb, legrajongósebb templomainak.

Az egész város rommá van lőve. Nagy kőhalmaz, amit a gránátok hordtak össze. A házak tetői lehullottak; az alapzat köveit föllökték, egész házsorok összeroskadtak magukban. Tornokok ledőltek, estükben még kis házakat rántottak magukkal és temettek maguk alá. Pincélyukából kőmennyek bujnak ki és a földszintre vezető lépcsők szabadon csúggyerek magas, elszenesedett falmaradványokon, mintha őserő tarianá őket.

Ebben a városban, egy ház áres, kiégett falai előtt egy összetöprökdött öreg anyóka ült széles karosszékekben. Világos déli napfény ragyogta be ezt a bizarr képet. A matróna kiálvó, egykedvűen hideg szemekkel tekintett ránk.

Antwerpenből megint hazatértek az emberek. Keresik házaikat és nem találják. Még csak romjaikat sem leltek lakóhelyüknek, mert egész utcasorok vannak eltakarítva óriási sírokban.

Az emberek megzavarodva és esendően állnak a végzet előtt, amely életükre tört. Ránéznek arra a kevés házra, amely érintetlenül maradt, amelyen fehér kendők és zászlók magórtak.

És ha esteledik, nem pihenhetnek le ágyaikban. És tovább vonulnak utain az országnak, amely rossz és dőre anyja volt fiainak.

A menekülők visszatérnek, Antwerpen is megindult az élet. A kávéházakat egymásután nyitják ki. A vízvezeték megint működik. Vasárnap a székesegyházban hálaadó istentisztelet volt a város bevételének emlékére. Az *Ypern* és *Ostende* közti legutóbbi harcokból sok sebesültet hoztak Antwerpenbe. A város polgári kormányzója *Justus Strandes* hamburgi nagykereskedő, szenátort neveztek ki. Az új kormányzó ötvenéves, energikus ember.

A németek mindent elkövetnek, hogy a feldult városokban helyreállítsák a rendet. Ahol még ég a tűz, ott a katonák a tűzoltókkal együtt rögtön hozzáfognak az oltáshoz. A német közigazgatás már eddig is rendkívülit művelt, hogy a sok menekülőnek és hajléktalan családnak megint biztosítsa a megélhetést. Természetesen sok nehézséggel kell megbirkózni, de ezeket legyőzik és nemsokára újból állni fognak azok az épületek, amiket lerombolt a háború és otthont találnak megint a menekültek ezrei.

Naptárhirdetőkink

szíves figyelmébe.

Az *Aradi Közlöny* kiadóhivatala az előbbi évokhoz hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük a hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje korán hozzánk juttatni szíveskedjenek.

Francia előtörések teljes kudarca

— Angol hajók tömeges pusztulása. — Hosszu háborút akar Anglia. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin, október 24.

A nyugati hadszíntéren a németek már napok óta állandóan tért nyernek. A francia frontális- és átkaroló-kísérletek után — úgy látszik — nyugaton egészen áttevődött az események súlypontja a legszélső nyugati szárnyra. A franciáknak a legteljesebb kudarcot vallott minden erőlködésük, hogy átkarolják a németek jobbszárnyát. Antwerpen elestével pedig egyszerűen lehetetlenné vált minden további ily kísérlet. A megfutott belga hadseregmaradvány angol és francia erősítésekkel meg akarja állítani a széles frontban előnyomuló németeket. El harcokba beleszólt az angol hajóhad egy része is. Természetesen csekély eredménnyel, mert saját létét veszélyeztethetik a jó pozícióba hozott német tancok. Dixmunde, Ypern, Neuport környékén és Lille-től nyugatra a legutóbbi napokban a németek mindent visszavetették az egyesült ellenséges erőket s míg — úgy látszik — egyfelől mindent elkövetnek, hogy a Calais felé vezető utat kezükbe kerítsék, addig másfelől nagy erőket vetnek az északnyugati frontra, hogy az Yvers-folyó mentén áttörjék az ellenséges frontot. Emellett nem bírhat nagyobb jelentőséggel a franciák ama kísérlete, hogy a legkeletibb szárnyon: Verdun és Toul között előtörjenek s ez — egyébként kudarcot vallott — akciójuk célja csak az lehet, hogy eltérítsék a németek figyelmét a tengerpart mellől s megakadályozzák, hogy a német balszárnyról oda erődítések toltassanak el.

Újabb német foglalkozások.

Budapest. (Sajtóbizottság engedélyével.) Berlin: Rotterdami jelentés szerint Lille és Bailleul között valamennyi helységet elfoglalták a németek. Dixmudentől délre a német frontvonal jelentékenyen nyugatra előbbrejutott.

Belga hajókból német ágyunaszádok.

Páris. Rómán át. A németek a belgáktól elvett hajókat az Iszr-folyón ágyúkkal szerelték fel és ezekkel a hajókkal támogatják támadásuk tüzelését a belga csapatok ellen. (Pol. Hír.)

Westende kikötő bombázása.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti Rotterdami: Holland-Flandriában a múlt éjjel erős ágyúdörgés volt hallgató délnyugati irányból. A menekültek elmondják, hogy az angolok Westende tengeri fűrdőt bombázzák. Vlis-singenben az ágyúdörgés következtében folyton zörögnek az ablakok. Ott azt hiszik, hogy tengeri ütközet van folyamatban. (M. T. I.)

Zepelin Antwerpen felett.

Rotterdam. A Rotterdamsche Courant jelenti október 23-iki keletől: Egy holland ember, aki ma délebb Antwerpen elhagyta, beszéli, hogy délután 4 órakor egy Zepelin déli irányban a városon keresztülrepült. Az Antwerpenbe hozott sebesülteket szerinte nagyrészt az állatkertben helyezik el. (M. T. I.)

Közlekedés Antwerpen és Brüsszel között.

Berlin. A német vasútezek az Antwerpen előtt súlyosan megengélt vasútvonalakat, legnagyobb részben rendezték. Töguap

megindult a közlekedés Antwerpen és Rotterdam között; mátol kezdve pedig megindul a közlekedés dél felé Brüsszel és Antwerpen között. (Pol. Hír.)

Angol jelentés a francia haroterről.

London. (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) Sajtóosztály jelenti, hogy Aisne mellett és Neuporttól délre kielégítő döntés még nincs. Szövetségesek balszárnya előnyomult, dacára az ellenség ellenállásának. Északon a harcok csak előkészületek. Mont des Catrál erős harc volt.

Hosszu háborút akarnak az angolok.

Berlin. (Cenzurálva.) Egy pétervári távirat jelenti: Subotinszki orosz orosz publicista, a most tért vissza Angliából, cikket írt a „Ruskoje Vjedomosti”-ba arról, hogy milyen a hangulat Londonban? A legnagyobb egykedvűséggel beszélik ott, hogy a háború még két évig, de talán tovább is el fog tartani. Könnyű az angoloknak, írja Subotinszki, az ő hadizászlás-geik aránylag csekélyek az oroszokéhoz képest, a brit birodalom területét pedig még nem érik el az ágyugolyók, a katonáik zsoldosok és legnagyobb részt nőtlén emberek, míg az orosz katonák között igen sok a csalódott ember.

Mekkora a mi erőnk?

Bécs, október 24. A Kölnische Zeitung foglalkozik azzal a hírrel, hogy Anglia egymillió 200.000 embert képez ki s azt mondja, hogy ez a hír magában véve is nagyon valószínűtlen. Emberekben ugyan nem volna hiány, ma ezidő szerint elég a munkanélküli Angliában, de hiányzik a kiképző személyzet és főként a felszerelés. Az angol lapok azt írják, hogy az angol hadseregnek ez a zöme a jövő év őszére a harctérről lesz. Ezzel szemben Németországban és Ausztria-Magyarországban az önkéntesek folyton jelentkeznek, a német birodalomban két millió, Ausztriában és Magyarországon pedig egy és negyedmillió ember áll készenlétben. Ehhez hozzájön az 1914. évi német és osztrák-magyar újonclétszám, a mi további egy millió embert jelent s a miből ez év október 1-én csak egyrészt állítottak sor alá. Az állítólagos 1,300.000 angolral szemben tehát Németországban és Ausztria-Magyarországban négy és egy negyed millió ember áll. (M. T. I.)

Tömeges letartóztatás Angliában.

London. A Daily Telegraph jelentése szerint a belügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, amelyben meghagyta, hogy az összes német, osztrák és magyar katonaköteles korban lévő egyéneket tartóztassák le és szolgáltatassák be a katonai hatóságnak. (M. T. I.)

Nagy tüntetések Párisban.

Berlin: Rosendalból táviratozzák a Lokal-anzeigernak: Sombat és Guendo szocialista miniszterek nagyon megjárják, mikor legutóbb Párisban voltak. Elvitéraik elhalmozták őket szemrehányásokkal, majd Bellevilleben és Villetteben az éhező lakosság elkecseregett tüntetéseket rendezett ellenük s követelte, hogy a kormány adja a munkát és kenyeret, mert az a hiány, a melyet Páris városa az éhezések azá-

mára igénybe vett, távolról sem elegendő az éhség csillapítására.

Különösen nagy a szénhiány Párisban. Ennek főleg az az oka, hogy a katonai parancsnokság Páris körül majdnem minden hidat leromboltott s így szén csak hajón lehet a fővárosba szállítani, ami az árat nagyon drágítja. A kormány közbelépése következtében Gallieni tábornok megengedte, hogy néhány felrobbantott hidat ismét felépíthessenek. (M. T. I.)

Harc a tengeren.

Berlin: Londonból jelenti: A Reuters-ügynökség Las Palmasból október 23-iki kelettel a következő táviratot kapta: A Keef I nevű német gőzös 13 brit gőzös legénységével befutott a Teneriffa kikötőjébe. A brit gőzösöket a Karlsruhe nevű német cirkáló az Atlanti-óceánban elsüllyesztette. Az elsüllyesztett ol hajók össze s tonna-értéke 60.000. (M. T. I.)

Berlin: (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) Glitra angol gőzöst norvég partokon német tengeralattjáró elsüllyesztette. Legénységét megmentették.

Berlin, október 25. Hivatalos jelentés. Wolff ügynökség jelenti: Hawke angol cirkálónak október hó 13-ikán egy német tengeralattjáró által történt megsemmisítését, a miről nem hivatalosan érkezett hír, ezennel hivatalosan megerősítem. A tengeralattjáró teljesen sértetlen állapotban visszaérkezett. Október 20-ikán egy német tengeralattjáró naszád a szolopék megnyitása által a norvég partvidék táján elsüllyesztette a Glitra nevű angol gőzöst. A gőzös legénysége előzetes felszólításunkra mentőosonakon eltávozott a hajóról. Benke a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsüllyesztett angol tengeralattjáró.

London. Az angol admirális közölte, hogy az „E. 3.” tengeralattjáró naszád hosszabb idő óta eltűnt. Azt hiszik, hogy az északi tengeren elsüllyesztették. (M. T. I.)

Haza jönnek az amerikai magyarok.

London. (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) Westminster Gazette szerint Anglia az Amerikából utra kelő német és osztrák és magyar hadkötelesek bántatlan szállíthatására vonatkozó rendeletét a hatalmas semleges államok kedvéért tette.

A népfelkelők behívása. A hivatalos lap ma rendeletet közöl, amely az 1878-tól 1890-ig született népfelkelők behívásának részleteiről ad utasításokat a hatóságoknak. A rendelet meghagyja a hatóságoknak, hogy szigorúan ellenőrizzék, vajon az összes népfelkelők jelentkeztek-e? A szemlék napját plakátokon kell közzéírni. Azok, akiknek egyévi önkéntesi szolgálata van joguk, kérhetik, hogy a háború tartama alatt az önkéntesi karpaszmányt viseljék. A kérdés felett a szemlebizottság elnöke határoz. Közli még a rendelet, hogy az alkalmazások a kiképzési idő alatt saját ruhájukat fogják használni, amiért napi 30 fillér kárpótlást kaphatnak. Takarót is kell magukkal vinni, amelyet a kincstár megvásárol tőlük.

Hadiadó Amerikában. Washingtonból jelenti: (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) Wilson elnök törvényt írt alá a hadiadóról, amely rögtön életbe lép.

A Przemysl alatti csatamezőn.

— Képek az ütközetből —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, október 24.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Nove Miasztó két temploma között van a csata előszobája. Az egyik ötszáz esztendőse, négy kőoszlopon nyugvó faépület, a másik egy új, vörös falu szentegyház. Igáslovak visznek töltenyládákat a dombra, a nehéz tarackok municiószlopai vágatnak, katonák táboroznak, lovasság köt ki. A folyómenti-fűrészmalom nagy gyár-épülete a kötöző hely. A nehéz sebesülteket hordágyon hozzák ide, a könnyebbek folszakított nadrágszárban és lerongyolt kabátban bicagnek, maguk, vagy egy társukra támaszkodva. A tábornok egy hordágyon fekvő tiszt fölé hajol, a kinek feje és mellé vértől átázott kötelekkel van elborítva. A sebesült fölemelkedik és remegő ajakkal dadogja:

— Melde gehorsamt, Herr General, Leutnant Blau, Regiment — és ájultan hanyatlik vissza.

Uj orosz fogolyszállítmány vonul el, a sárga ősi köpeny alatt nyári zöldes barna zubbonyral, nagy, erős fiúk, a gyalogosok és géposztálybeliek: podoliai és besszarábiai rutének és románok. Az orosz tisztek egyike büszke hallgatással néz felénk, egy másik komoran tekint maga elé; gondolatai talán annak a két orosz tisztnak lelki világához hasonlítanak, a kik a Sedliska erőd ellen intézett roham alatt, mint az egyetlen életbenmaradtak, kétszázötven alakatlan hulla mellett vársáncokban heverték és egymást megcsókolva, revolverrel magukat lötték főbe. Egy újságíró a fogolyt szivarral kínálja, a mire a kísérő népfőkelő szárazon odaveti:

— Nekem adhatná inkább a szivart, én fogiam el, ő csak egyszerűen elfogatta magát.

Egy másik osztrák katona kenyeret hoz és megosztja az ő foglyával. És ezt mondja:

— Én terád lőttem, te rám löttél, a kenyér fele az enyém, nosze, tiéd a másik fele.

Több fogollyal beszélgetek. Mindegyik a legnagyobb tisztelettel beszél Ferenc Józsefről. Egyikük, a ki egyenesen Lembergől jön, elmondja, hogy ott a színházak és a varieték oroszul játszanak és hogy az egész városban szigorú alkohol-tilalom van elrendelve.

A tábori telefon drótjai, amelyeket a távbeszélő oszály altisztjei Nove Miasztó háztetőin, utcai fán keresztül a szántók és réteken át bognak, a modern háború Armadné fonálai módjára vezetnek bennünket a tűzérési állásokhoz. A megfigyelő helyről két altábornagy nézi az ütközet lefolyását. Mellettük fölismerek az amerikai attasék Khaki-egyenruháját; az egyik Max Iner kapitány és Ford törzserős. Egy magas tiszt, akit a tűzvonalba követünk, katonásan káromkodik a zajba. Ameddig csak látunk, fekete fészek formájú, félkör alakú árnyékok állnak az ágyak előtt. Újg uteg mellett, tarackok és ágyuk. És egyre többen lesznek. Az a dolgom, hogy az orosz tűzérsegek a Magiera hegyen levő, beton-sáncok és árkok között állat biztosított állásait megrendítsék és gyaloggergők rohamra számára előkészítsék. Minden üteg után jó egytűkhöz hasonló mély desben guggol, a földön haldcső és kárányan ismétli a legénység előtt az ütegparancsnok parancsát, aki egy távolabbi helyről távcsővel szemléli az offenzíves hadalkásokat és az ütegeket telefonon vezényli. A tűzmunkások beállítják az ágyut, a lövedék, cukorásv. g. alakú lövedéket a csőbe dugják és a „Salvo” vo-

zényszóra megrántják a gyújtót. Hat tüzes kar emelkedik az ég felé, hat menydörgés hangzik föl. Kinek szól a gyilkos üdvözet, kit talál el a vas, a tűzerek nem tudják. Ok a bizonytalanba lőnek, matematikai pontossággal, akár a gyakorló-téren. És a bizonytalanból, a láthatatlanból jön a hasonló felelet és teleszór bennek sár-esővel. A háború személytelen valami lett, technikai probléma, — ahogy Bo-reovics tábornok mondotta.

Egyre újabb csapatok nyomulnak előre a front felé. Mint indiánok a hadiösvényen: egymás mögött kusznak föl a dombokra a tartalékos csapatok. Parancsot, jelentést vivő tisztek vágatnak, fön a levegőben repülőgép motorja zakatol. — Az oroszok tüzelése lassan gyengül, távolodik. De a mi csapataink egyre a nyomukban járnak, az ágyudörgés, a gyalogsági fegyverek ropogása üldözi, szorongatja a visszavonulókat.

Kis események a nagy háborúból.

(Utietlékek a Délvidékről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 24.

(A magyar-román hadnagy) Egy kis vegyes csokor ez, amelynek virágait a Délvidék tűzföldjén szedegtettem össze. Nem csupa illatos virág; van közte csalán is, amely összecsapkódta a kezemet, amikor leszakítottam.

Orsova felé együtt utaztam egy deresedő hajó, villogós szemű urral. R. K. a neve, a romániai Krajován lakó gazdag kereskedő. Huszonöt esztendeje lakik Romániában és megtartotta magyar állampolgárságát. Az érdekes ember így beszélt ol különös történetét:

— Huszonöt esztendővel ezelőtt kerültem Romániába. Üzlettem jól ment ott, szép vagyona tettem szert. De magyar állampolgárságomat megtartottam. Dacára annak, hogy románok között töltöttem el életemet tizenhét éves koromtól fogva, megmaradtam igaz magyar embernek. Ha fölvezem a román állampolgárságot, besoroznak a román hadseregbe. Így azonban magyar önkéntes lettem s most népfőkelő hadnagy vagyok negyvenkét esztendőskoromban. A hazaszereteten kívül ez a cél is lebegett előttem, hogy lehetőleg elkerüljem a háborút. Már pedig ha román állampolgárrá lettem volna, román katonának soroznának be. Azt hittem, hogy a román hadsereg hamarabb jut háborúba a Balkánon, mint az osztrák magyar, tehát igazán érdemes lesz hazafinak maradni. Most aztán mi előbb keveredünk harcba, mint Románia s engem a jövő héten a tűzvonalba küldenek. Most hazamegyek két napra, hogy elintézzem összes függő ügyemet. Aztán vissza — a csatába. Olyan fontos és izgalmas ez, hogy igazán érdemes volt érette — magyarnak maradni.

(Az óvatos katona.) Karásebesenál valaki beérget a fülkém ajtaján. Elhuzom a függőnyt: egy sebesült baka áll odakint. A félkarja fel van kötve, sápadt és szörös az arca. Be engedem és ő boldogan helyezkedik el a piros plüss ülésen. Nem csak föl kezével, hanem a szemével is végig-rögzít simogatja a ruha párnáit. És időbont olyan jó meleg van cs odakint csuf, hideg eső, amely a bőr alá is beszűrődik.

— Itt bent nagyon jó — mondja tört magyarsággal. — Én novem Nersicu Jován, infanterist. Itt h té sebesültem meg, Losnica, srapsel, kézfaj, nyomorék. Büdös szerbek, megm rgezték a katonát. Román jó hazafi, szerb bi-

tang, itt nagyon jó, odalent Szerbiában nem jó, sokat nem ettünk.

Megszántam a fiut. Odanyújtottam neki a cognacos butykosomat:

— Jovan Nersicu igyál, a mennyi jól esik.

A katona átveszi a teli üveget, a szemé igen szépen csillog, a mint megmarkolja a finom itallal telt üveg-butykos nyakát. Aztán leereszti és komoly képpel fordul hozzám miközben visszaadja a cognacot.

— Parancsba kaptuk. Előbb maga kell inni!

Jován Nersicu a szerbek ellen harcolt...

(Hencsés) Orsován történt. Egy tiszt szolgát beszállítottak a kórházba. A felső csontját lötték át és a csontot is megsértette a szerb golyó. A sérülése — hencsés. Kiállott nappal a Dunaparttra a D. G. T. állomásához; hátul a szerbek fele fordult és a kezével mutogatni kezdett:

— Ide löjj kutyaszó!

A köv-köz pillanatban a „puccer” véro-sen hevert a homokzsákok között.

(A bejelentőlap.) A háború csinálja a legnagyobb felfordulást és a háború teremti meg a legnagyobb rendet. Pancsovára este érkeztem. A Grande Hotelben vettem szobát. A portás elébem tette a szokásos bejelentőlapot s én kitöltöttem: hogy hívják, mi a foglalkozása, honnét jön és hová megy, hol és mikor született? Éjjél után sikerült elaludnom. Hajnali három órakor élénk dörömbölés ébresztett föl. Na, biztosan itt vannak a szerbek, mert este a fényszórók működését már megfigyelhettem.

De mégse. Nem a szerbek, hanem a portás.

— Mi baj? Ki kell költözködnöm? Talán kiűritjük Pancsovát?

— Nem, kérem — feleli zordon előkelőséggel a kapus. — A bejelentőlapot a városházáról visszaküldték, mert nem tetszett odairni, hogy melyik hó ap hányadik napján tetszett születni.

Boyár.

A katonák gyermekeinek ruhája. Katogó varrógépek, szorgoskodó ifjú nők, kiknek arcát a legszebb munka, a másokért való önzetlen gondoskodás jóleső tudata festette pirosra; egyik asztalnál puha meleg kelméből csinos ruhácskákat szabnak figyelmes kezek, másutt a már elkészült holmit rakják szép sorjába, — egy ifjú hölgy az épen beérkező adományokat veszi át örvendő mosollyal: ez a Salacz-utcai jótékonycélu varroda. Csak pár nap óta dolgoznak és máris garmadával gyűlnek a meleg ruhácskák, főkötők, kötények. Az aradi közönség, mely minden szép és igaz célnak áldozatkész segítője, bizonyára most is segítőkészen fog nyújtani, hogy a nemes szándék valóra válhasson. Gondoskodjunk a hadbavonultak gyermekeiről. Akik a harctéren az életüket áldozzák fel mindnyájunk jólétéért, jogosan elvárhatják ezt tőlünk! S a többiek, az itthonmaradtak, a munkanélküliek gyermekei! Ezeknek is tolik meleg ruhára, hiszen alig tudnak megküzdenni az egyre növekvő drágasággal. Anyák, akiknek gyermekei prémes bundákban, jól tűtött lakásokban sohasem ismerik meg a tél mostohaságát, gondoljatok ezekre a gyermekekre is, kiknek nincs meleg szobájuk s akik vékony ruhában, lyukas cipőben kénytelenek iskolába járni. Adakozzék kiki ehetsége szerint. Pénzbeli, vagy természetbeli adományokat is közörséggel fogad a hadbavonultak gyermekei részére alakult varroda Salacz-utca 1. sz.

Kolomeat visszafoglaltuk.

Sikeres harcok a szerbek ellen.

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest, október 24.

Kolomea ismét a miénk.

BÉCS. (Sajtóbizottság engedélyével. Táviróda.) A Tagespost szerint az oroszok Kolomeat kiűrték:

A hivatalosan még meg nem erősített hír azt jelenti, hogy a Kárpátokon átkelt csapataink most már feltartóztathatatlannul törnek előre és rövidesen az orosz balszárny átkarolásáról kapunk hírt.

Nyolcvanezer rubel egyik hadvezérünk fejére.

Budapest. (Hivatalos.) Magyar Távirati Iroda jelenti: Orosz hadviselés módszerének újabb illusztrációjául szolgálhat a következő hír, amely a legmegbízhatóbb forrásból származik: Az oroszok csapatvezéreink egyikének elfogására vagy megölésére nyolcvanezer rubelnyi díjat tűztek ki. Ebből magyarázható az illető parancsnok ellen intézett merénylet, amely szerencsére meghiúsult. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A szerb hivatalos sajtó áhírei.

Szerajevó. A Süds. Korrespondenz írja: Stadler dr. érsek lapja, a Hrvatski Dnevnik jelenti: A szerb hadügyminisztérium lapjában, a „Ratni Vjesnik”-ben (Hadiújság-ban) a szerb hadsereg állítólagos győzelmeinek híreit terjesztetik. Hogy a szerb katonákat mennyire félrevezették e hamis hírekkel, arra legjobb bizonyíték azoknak a szerb katonáknak a beszéde, kiket a mi csapataink Hru Pijeskanál fogtak el és Szerajevóba vittek.

— Hát Szerajevó nem a miénk? — kérdezték a foglyok. — Na akkor ugyancsak becsaptak bennünket. Nekünk azt mondták, hogy Pasics már másfél hónap óta Szerajevóban tartózkodik és hogy Sándor szerb trónörökös egy hónap óta Budapesten székel.

A „Hrvatski Dnevnik” tudósítója, a ki az elfogott szerb katonákkal beszélt, azt állítja, hogy a szerbek a roppant hideg dacára is hiányos öltözetben voltak.

Sikeres harcaink Szerbiában.

Szofia. Nisből érkező jelentések hírd adják, hogy az osztrák-magyar csapatok újból megtámadták a szerb hadállásokat Gusevónál, Losnicától délre a 708. számú code mellett. A Száva folyó mentén Mitrovicánál (maga a szerb hivatalos jelentés mondja ezekkel a szavakkal) az osztrák és magyar csapatoknak szerencsés tűzérségi pozícióból sikerült gyilkos ágyutüz alá fogni a Zassovicától nyugatra a prijecki uton felállított szerb csapatokat.

Ugyancsak a szerb hivatalos jelentés közli azt is, hogy a bjersaninai hegyoldalon az osztrák és magyar csapatok erős ágyutüzet zúdítottak a Topcsiderre, továbbá a Száva és a Duna partjára Belgrádnál. Egy monitorunk e közben Zimony felé tüzött a szerb hadállásokra és a tüzelés hatása igen nagy volt, úgy hogy szerb részről nehéz ágyúkkal próbálták elhallgattatni, de a monitor ez elöl eltűnt. A front többi részén esemény nem igen volt. (Pol. Hír.)

Orosz szállítóhajók a Dunán.

Rusztcsuk. Tegnap éjjel 11-kor a Sefosenkov, Bruc, Bolgaria, Románia, Serbia, Graf, Ignatijev és St.-Georgi, valamint a Volgov nevű dunai vontatógőzösök 23 uszályal, megrakva élelmiszerekkel, municióval és fegyverrel, keresztülhaladtak Szerbia felé. A Bolgaria hajó fel volt fegyverezve és páncéllal vértézve, mert elvannak készülve arra, hogy az osztrák-magyar monarchia két monitora, amely Viddin környékén cirkál, a Dunán meg fogják őket támadni. Az európai dunai konvenció értelmében a hadiárak a Duna közepén leszállíthatók olyképen, hogy nem hadviselő államnak — jelen esetben Romániának és Bulgáriának — nincs joguk azt feltartóztatni és lefoglalni, csak az esetben, ha az ő kikötőjük egyikében kötnek ki. A hajó feltartóztatása és a szállítmány lefoglalása csak hadviselő fél által történhetik. (Pol. Hír.)

HIREK.

Hazaárulásért felakasztott

bácskai ügyvéd.

Az elfogott „szerb” főhadnagy. — Akit a jeggyűrűje árult el.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szabadka, okt. 24.

A mozgósítás elrendelésének első napjaiban történt hogy egy bácskai szerb nemzeti-ségű ügyvéd, akit már figyelni kezdtek nagy-szerb agitáció miatt, megszökött hazulról és mint később beszélték: Szerbiában belépett a szerb hadseregbe, ahol főhadnagyi ranggal küzdött ellenünk. Egyik Szávamenti útközetben fogságba került. Mikor a foglyokat végigvezették a kis városra, egyik magyar tiszt, aki iskolatársa volt a hazaárulónak, ráismert és nevével szólította. Az áruló eltagadta a nevét. S talán sikerült volna a vakmerőség, hogyha a magyar tiszt nem ismeri családi viszonyait olyan részletesen. Mikor a fogoly hazaáruló még a nevét is letagadta, a magyar tiszt megmondta az áruló feleségének leánynevét a hónapot és napot, amikor egybekeltek s egyben lehuzatta a hazaáruló ujjáról annak jeggyűrűjét. A katonabírók a jeggyűrű belsejébe vésett adatokból megállapították, hogy a magyar tiszt nem tévedett.

Tovább persze nem tagadhatott a szerb hadsereg magyarországi tisztje. Elítélték kötélt általi halálra.

A kis város főutcája megtelt néppel, mikor a kivégzést dobszóval kihirdették. Az egyik táviró-oszlop körül négyezőget formált a katonai készültség. A négyezőgön belül az ítélet végrehajtói. A táviró oszlopba két és fél méter magasságban jó erős kampószöveget vort egy néptömeg. Látszott rajta, hogy szívesen teszi. Tompa dobörgés, hozzák a hazaárulót. Csönd — idegpatlantó kínos csönd.

Az elítélt remeg. Tőle néz körül. Mikor a bakahóhér megragadja, összeröppen. Egy nevet ejt ki, — tán többet is akar mondani, de nincs rá ideje, mert a következő pillanatban nyakán a hurok és a bakahóhér húzza föl a szögig. Teljes három órán át lógott, lobálózott a szömben.

Azután levágták és ott a táviró oszlop alatt ástak gödört. Ott földelték el az országút árkában.

— A miniszterelnök Kassán. Kassáról jelentik, hogy Tisza István gróf miniszterelnök a járványkórházakat látogató körútjában tegnap Kassára érkezett, ahol a közönség bevonulásakor lelkesen ünnepelte. A miniszterelnök meglátogatta a járványkórházat, a javító-intézetben lévő kórházat, a vasuti állomáson lévő betegnyugva állomást és az üdítő állomást. A miniszterelnök Kassáról tovább utazott Eperjesre és onnan Ung, Bács, Máramaros megyékbe.

— Halálozás. Szádi Mánó 69 éves korában meghalt. Temetése október 25-én délután 3 órakor lesz az úr. temető halottas házából.

— Szeretet munkája. Valahol messzi-messzi égne meredő hegyeken és kődös síkságokon túl dörög az ágyú és süvölt a golyók haragja: itt egy bákés, szeliden világos kicsi szobában folyik a szeretet munkája. Mosolygó kedves arcok buzgalomtól égve, pirulva hajolnak a fehér gyócs fölé. Kicsi, fehér szorgos kezekben villogva repül a tű. A varrógép ritmikus zakatolásába nyájas ozevegés, kacagás vegyül. Mert a munka vidámit, a munka fel-emel, a munka adja meg a szíveknek azt a derűs fölénnyét, a mely minden sorsosapásnak ellent tud állani. Ilyen kedves, derűs arcokat látok mindennap, ha a Zrinyi-utcai Vöröskereszt varroda előtt visz el az utam. Tükör ablakok mögött a világ legszebb kirakatja: sebesültek számára készült szeretet ajándékok, fohérművek, harisnyák, minden, de minden a mire csak szükségük lehet. A másik kirakatban komplett ágy, olyan szépen, olyan hivozatosan berendezve, hogy a világ legalkonyeztetettebb milliómosa is szívesen beleheveredne. És ezt mind az a lelkes, szorgalmas szeretetben össző-öllekezett tábor készítette, a ki a Vöröskereszt varrodában időt, fáradságot két kézzel pazarolva, napról napra munkálkodik. Arad város közönsége lelkes, nemes és áldozatra kész. Adott mindenki amennyit tudott, fehérműt, pénzbeli adományokat, szorgalmat és szeretetet. És ennek a nemes munkának nem szabad megállania. Sebesült kezek kérőn nyulnak felénk és gyenge hangok rebegve kérnek: adjatok továbbra is, adjatok mindent, amitek csak van, ki mennyit bír és még egy kicsit annál is többet. A Vöröskereszt varroda munkája olyan fenkölt és olyan szükséges, hogy szent kötelességünk azt minden tehetségünk szerint felkarolni és támogatni. Talán nincsen Aradon család, a kinek valaki kedvese, drágája ott ne harcolna az igaz ügyért küzdők között. Kedveseiteknek adjatok, ha idegen katonáknak juttatok a szeretet adományaiból.

— Újból megnyíló postahivatal. Az aradmegyei Koroknya községében működött és múlt évi november hó 27-ike óta ideiglenesen szünetelő távbeszélővel egyesített postahivatalok november hó 1-én újból életbe lép. Ezen postahivatalok bárholra szóló levélpostai küldeményes továbbá csak a belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló pénz és csomag küldemények felvételével továbbításával, leadásával és utalvány nyomán ebben postafutaképkönyvtári ügyletek közvetítésével van megbízva. A postahivatalok postai kézbesítési köre Holmőzes, Jósás, Koroknya és Korosfőnyes községekre, a közigazgatásilag Holmőzes községhez tartozó Bosnyák tanyára és Koroknya községhez tartozó Marustyer tanyára, távirati kézbesítési köre pedig Holmőzes és Koroknya községekre, Bosnyák és Marustyer tanyákra terjed ki.

— Adományok a katonaság részére. Az Oltáregyesület felhívása folytán a halottak napján a sírokra szánt kesz orok megváltása emelén újabban a következő adományok érkeztek az egyesület elnökségéhez: Krommer József 20 koronát, Knoffel Lajosné 8 koronát, évv. Prokopetz Vendelné 10 méter fehér flanelt, Farkas Mariska 6 méter fehér flanelt, Dengl Lajosné 22 koronát, Kinezel Vilma 12 koronát, Reinheimer Gyuláné 6 koronát, Csukay Vilma 10 méter fehér flanelt ajánlott fel a nemes célra. A nagylelkű adományokért hálás köszönetet mond az Oltáregyesület elnöksége.

— Különvonat a megyegyűlésre. Tekintettel a folyó hó 26-án tartandó megyegyűlésre az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak folyó hó 25-én délután 4 óra 46 perckor Aradtól Borssebesig és onnan vissza folyó hó 26-án reggel 5 óra 32 perc indulással külön gyorsmotoros vonatot, gyorsmotor vonatu jegyárak mellett közlekedtet. Acsev. Igazgatóság.

— Az olcsóbb táplálkozásról. Minden háború azzal a veszedelemmel fenyeget, hogy az emberi élelmiszerek egyneműsége, vagy többje is megfogja és emiatt az ország lakosságának élelmezése nehézségekké fog ütközni. Nálunk a közlelmezés terén ezidő szerint még legfeljebb csak némely élelmicikk megdrágulásán érezhetők a nehézségek, de ha a háború esetleg nagyon hosszú időre húzódik el, akkor könnyen feltűnő zavarok fognak beállni, melyek lehető elhárításáról mindenkinek, a magános fogyasztónak épen úgy, mint a hatóságnak céltudatos eljárással kell gondoskodni. Nagyon szükséges már most és újra is hangsúlyozni, hogy mennyire megkönnyíthetjük a mindinkább és különösen a tél folyamán több gondot és sok nehézséget okozó közlelmezést azzal, hogy már most óvatos előrelátással iparkodunk élelmezési szükségletünk minden téren célszerűen beosztani és takarékosan beszerezni. Elsősorban be kell szerezni a piacon ma még jutányosan kapható zöldségféléket: burgonyát, babot, almát és főzelékféléket, melyeknek ára az első fagy bekövetkeztével tetemesen meg fog drágulni. Azután elsőrangú a lisztfogyasztás kérdése. Németország már régebben figyelmeztette közönségét, hogy a buza és rozsliszt fogyasztását korlátozni kell, aként, hogy a kenyérsütéshez ezen drága lisztfajtákból csak felét vesszük és a másik fel adagot részben árpalissal, burgonyával és korpával (avagy durvább számú liszttel) keverjük. Észak-Amerika, Svédország és különösen Angliában már régen rendes táplálkozási cikk az árpalisz. Németországban tiszta burgonyalisztből (főtt, szárított és azután felőrölt burgonya) is készítenek izletes kenyeret. Ilyen drága időben különösen a burgonyának fogyasztása nagyon ajánlatos. Drága időt élünk. Vigyázzunk, ha egy krajcárért túlléte, de egy fillérért is kapni annyit, amennyi elég, akkor egy fillérért vegyünk és tegyük félre a másik fillért, mert olyan idők következnek, amikor azt a félretett fillért is elő kell rajd venni. Akinek van kis konyhakertje, vigyázzon, mert az apró burgonyája és az utolsó petrezselyem gyökere, annak zöldje, valamint a gyümölcsfák utolsó ferges, vagy félig rothadt almája is ma értékes kincs legyen. Szedjük fel és mentjük meg! Az aradi népiroda vezetősége.

— Csak egy szál virágot a sebesült harc-osoknak! A béke áldásos idejében a szegénysorsú tudóbetegek istápolását tűztük ki feladatunk a évről-évre 10—15 beteget helyeztünk el szanatóriumban. Ha ránköszöntött mindszentek napja, a kegyeletteljes visszaemlékezés borongós ünnepe, kérő szavunkat intéztük Arad város közönségéhez. Csak egy szál virágot a szegénysorsú tudóbetegeknek! — ez volt a kérésünk, amely mindig meghallgatásra talált. Most a harcok történelmi idejét éljük s a vöröskereszt egyesület feladata is megnehezedett. Hivatásunkat minden anyagi és fizikai erőnk felhasználásával végezzük, hogy sebesült harc-osainknak mentől humánusabb ápolást nyújthassunk. Csak egy momentumot említünk fel: már eddig mintegy 26.000 koronát fordítottunk a sebesültok ápolására. Munkánk csak úgy lesz tökéletes és kitartó, ha a társadalom segítségével. Érezzük magunk mellett s ezért most, mi-or ismét csak napok választanak el a visszaemlékezés ünnepétől, kérésünket fölújítjuk. Csak egy szál virágnak az árát kérjük, de most nem a betegeinknek, akikről a harc után ismét emberségesen gondoskodni fogunk, hanem a sebesült katonáinknak, asszonyaik férjeinek s fiainak, akik valamennyiünkért, dícsérets magyar hazánkért ontották meleg véréket a csatamezőn. Szébb, nemesebb gondolatot nem is tudnánk elképzelni, mint a halottakra való visszaemlékezés napján, a koszorúkból, a csokrokból kihagyunk egy-egy szál virágot s annak az árát a sebesült katonák ápolására adjuk. Az aradi vöröskereszt egyesület halottak napján a temetők kapujában urnákat állít fel. A többi adományokat oda kérjük beledobni, a koszorúmezváltásra szánt összegat, akármilyen esekély is az, kérjük Vásárhelyi Janka önkénteshez, (Ferdinánd-utca 3.) küldeni. Az aradi vöröskereszt főkegyesület nevében: Vá-sárhelyi Janka, elnöknő.

— Elhunyt istállótulajdonos. Bécsből jelentik: Baltazzi Arisztid gróf, a híres ménestulajdonos ma Bécsben meghalt.

— Halottak napja koszorúinak megváltása. Az édes otthonban keresik fel a jó lelkeket, a jó szíveket; felkeresik, hogy kérjenek segítyt azok részére, kik meleg családi tűzhelyektől távol, a szeretett haza jövőjéért harcolnak hideg, zord csatamezőkön. Emberbaráti, hazafiúi kötelességünk gondoskodni róluk és meleg alsó ruhákkal látni el őket. Ezért keressük fel a jó lelkeket, a jó szíveket s kérjük a segítyt. Hallgassuk meg a kérő szót és tehetségünk szerint járuljunk a megasztos, a szent, a nemes célhoz. A halottak sírjára tett koszorú most nehéz suly lenne az örök nyugvóknak; de a szerény virágszállból fakad számukra a dicsőség fényglóriája s a megtakarított összeg, a mi a küzdő élőknek jut: biztosítja a sír nyugalmát. Aláírási izeket köröznék a nemes gyűjtők. Ne utasítsa senki vissza a kérő szót. A Mindenható áldása kéri a jó szíveket. A gyűjtő izek hivatalos pecséttel vannak ellátva, hogy méltatlan kezek ne zavarják, a nemes kezek munkáját. Ujabb adományok nálam: Domány József 25 korona, Lejtényi Sándorné 10 korona, Tagányi Gusztávné 10 korona, Schwarz Jánosné 5 korona, özv. Kovács Jánosné 10 korona, Váraljai Jánosné melegboa. Adományokat a kegyelet napjaig közvetlen elfogadok ezután is. Dr. Málek Lajosné.

— Önkéntesek altisztképző iskolája. A hivatalos lap mai száma Hazai miniszter rendeletét közli, amellyel „Főiskolai önkéntesek altisztképző iskolája” néven katonai kiképző iskolát szervez a fegyveres erő kötelekebe önként belépő ifjak részére, akik valamely főiskola hallgatói vagy régebben rendes hallgatói voltak. Az iskola a beállotti hiányok pótlására képes ki altiszteket. Az önkéntesség egyévi szolgálati kötelezettséggel jár s jelentkezhetnek a 17—20 éves, tehát még nem állításköteles főiskolai hallgatók s ama 21—22 éves hallgatók, akik állításuk alkalmával visszahelyezendőnek osztályoztattak. A jelentkezőket megilleti az önkéntesi paszomány.

— Az aradi „Gutenberg” dalkör az el-esett hősök sírjánál. A „Gutenberg” dalkör november 1-én délután fél négy órakor az Ujmiklakai katonai temetőben gyászdalokat fog énekelni a harcban elesettek sírjai felett. A gyászdalokat Kovács Gyula karnagy vezeti. A síroknál való énekelhetés céljából a dalkör vezetősége kérelmet intézett Hegedűs Ede alezredes, állomásparancsnokhoz, akit arra kérnek, adjon engedélyt arra, hogy a dalkör itthonmaradt működő tagjai ily módon adhassanak kegyeletüknek kifejezést.

— Legolcsóbb világítás. A mostani háborús viszonyok beállta óta a petroleum mindinkább megdrágul, amely körülmény mindenkinek, kinek még petroleumvilágítása van, arra ösztönöz, hogy ezen nehéz szagot terjesztő s egyéb kellemetlenséggel járó, elavult és drága világítási móddal felhagyjon. Már régóta legolcsóbb a gázvilágítás s épen most mindenkinek legfőképpen érdekében áll, hogy kiadásait csökkentse, mit a gázvilágítás bevezetésével tényleg elérhet. A gáz olcsóságban is felülmúlhatatlan világítási eszköz s aki egyszer már gázzal főzött, soha más tüzelőanyaggal nem főz. Gáz világít, fűt, főz, süt és vasal.

— Prémium a katonáknak. A téli háború borzalmai ellen katonáinknak prémium van szükségük. A kinek van, küldje e címre: Hadsegélyező hivatal Budapest, Váci-utca 38. szám. A posta ingyen szállítja.

— Siremlék-avatás. Holnap, vasárnap délelőtt tizenegy órakor avatják fel az izraelita temetőben Herstein Mór siremlékét.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi tartalékkórház parancsnoksága hálás köszönetét fejezi ki ezúton Guteri Földes Kelemen és Wajdits György gyógyszerész uraknak az általuk nagylelkűen adományozott nagymennyiségű kötszer, gyógyszer és műszerekért.

— Dobozgyáramat. Batthyány-utca 27. sz. alá helyeztem. Modern villanyüzemű gépekkel legjobb kivitelezésű dobozokat, bármilyen mennyiségben olcsó árban készítek. Dobozgyár Aradi könyvkötő és papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. 5889

— Coccus, bőr és vas lábtörők legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrássy-tér 16. 1921

— A Geissnhübl savanyúvíz jelentősége mint ragályos betegségek elleni óvintézkedés a Hueppe tanár, udvari tanácsos, Prága által ezen forrásoknál eszközölt bakteriologiai hygienikus vizsgálat által is megerősítették, mely vizsgálat szerint a Geissnhübl források mint gyakorlatilag csiramenteseknek és a forrásfoglatok, feltéti berendezések és mindennemű, az elszállításra használt anyagok, mint a legmagasabb hygienikus követelményeknek megfelelően bizonyultak. 9831

— Most olcsón lehet vásárolni! Az őzi országos vásár alatt rendkívül olcsón lehet vásárolni a Fischer féle Nagy Áruházban, Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol mindenképpen csak a legizsesebb, legfrissebb és csakis elsőrendű árukból a legnagyobb választék található. Különösen kálap, lehrnemű, nyakkendő, ernyő, keztyű, harisnya, sétatő, sapka, kizitáska, erszény, átek, ajándéktárgy és még ezer más tárgyat a legolcsóbban lehet beszerezni, Arad és vidékének vevőközönsége ne mulassza el ezt a jó alkalmat felhasználni. 1989

— Halottak napja alkalmából, amilyen hazefias kötelességünk a hadban levők ruháellátása, ép olyan szent feladatunk a már elköltözött kedves hozzánk tartozóink iránti kegyelet leróvása is. Ez okból felhivom az aradi gyászoló nagyközönség szives figyelmét dúsan felszerelt élővirág-üzletemre, ahol is a legizsesebb élő- és művirágkoszorúk már megjelölés olcsó árban kaphatók. Hazafias tisztelettel Pus-zár Sándor kertész, Weitzer János-u. 9. 5378

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Széchenyi-utcai olvasó. Szathmáry Etelek. Erzsébet-körut. Több címet nem tudunk.

Érdeklődő. Október 24-től kezdve ismét lehet a tábori postával olyan csomagokat küldeni, amelyek kizárólag ruhaneműt tartalmaznak. A címzésnek a tábori postai számon kívül az ezred és század megjelölése is szükséges. — Fogságban levőknek írni nem lehet, pénzküldeményt azonban az erre a célra Budapesten alakult intézmény közvetít valamelyik konzulátus útján.

M. A. Ilyen ügyet nem az újságban kell elintézní, hanem a megfelelő hatóságnál tett föl-jelentéssel.

Magyarcsanád. Az bizony szomorú, hogy a község nem ad szabadságot önmek, amikor az önkéntes hadbavonulás céljából kéri. Leghelyesebb talán, ha a községi képviselőtestület határozatát megfellebbezi a megyéhez. Arról, hogy a belügy-miniszternek milyen intézkedései vannak ebben a tekintetben, a megyeházán tájékoztatják. Hogy büntetendő-e az, amit mondott, ezt a bíróság hivatott megállapítani. — Megérjük, hogy ön, aki a háboruba vágyik, hogy fegyverrel szolgálja hazáját, méltatlankodással fogadta a határozatot. Az eset azonban nem alkalmas arra, hogy nagy ügyet csináljunk belőle, mert ma még nagyobb bajok esetén is a bökét, egyetértést kell keresnünk.

Régi olvasó. A lengyel légio közelebbi címét nem tudjuk. De talán most már nincs is erre szükség: a népfölkelők újabb összeírása alkalmat ad arra, hogy a mi hadserögünkbe vegyék föl.

Battonya. Mintán egy nappal előbb írtunk a dologról, nem vehettük hasznát a küldeménynek.

Érdeklődő. Csomagot október 24-től — kizárólag ruhanemű tartalommal, faládába, vagy vászonba csomagolva — újból visz a tábori posta, de csak a 9, 11, 16, 21, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 51, 55, 61, 66, 68, 69, 76, 78, 81, 84, 85, 88, 95, 96, 106, 111, 113, 119, 140, 151, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 211, 212, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310 és 311. számú tábori posták legényiségének és tisztjeinek.

Lengyel légio. Stadnicki László gróf a légio magyarországi szervezője. Közelebbi címét nem tudjuk. Budapesten a Vasúti Igazgatóságban kérik a hír ezúttal a jelentkező legionárius újoncokat. Itt talán többet lehet megtudni.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1914. évi október 25-én

Délután 6 órákor: **Őz és a farkas** népszokásjáték.**Bukal**

Operett 2. felvonásban.

Este 8 órákor: **Őz és a farkas** népszokásjáték.

B) Bóris.

B) Bóris.

A vörös ördögök.

Nagy operette a háborús életről. Fekély. Irta: Mórád Adolf, Dr. Bódy Isor. Zenéjét szerkesztette: Dr. Gajary István. Karnagy: Tilger Árpád. Rendezte: Polgár Sándor.

Kezdetek este 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.**Uj könyvek.**

* **Aradi könyv a moratóriumról.** Mátyás Jenő, az aradi kereskedelmi és iparkamara segédtitkára, akinek rövid idővel ezelőtt a vámpolitika alapfogalmainak jelent meg munkája, — most igen értékes könyvet írt a moratóriumról. Könyvvel el akarja oszlatni ama nagy tájékozatlanságot, amely a moratórium körül a közönség körében keletkezett. A publikum általában azt hiszi, hogy semmiféle adósságot se kell fizetni. A valóság az, hogy a moratórium egész gazdasági életünkben, ugyszólván minden ember anyagi viszonyaiban ideiglenesen a legmélyebbrehatóbb változást idézett elő. A munka kizárólag a gyakorlati emberek számára készült és őket kívánja felvilágosítani könnyen érthető, világos tárgyalási módjával, hogy mi az a moratórium és milyen változást idézett ez elő a követelések és tartozások terén. Mivel a munka a legkülönbözőbb foglalkozási köröket érdekli, természetesen, hogy a moratórium hatását az egész gazdasági életre a legkimerítőbben ismerteti. Mivel az eddigi rendeletek előrelátólag nem tekinthetők véglegeseknek, a munka gyakorlati használatosságát a moratórium egész ideje alatt nagyban növelni fogják azok a pótlások, amelyeket a szerző a moratórium-rendeletek módosításakor készíteni fog és amelyek a munka minden vevőjének azonnal rendelkezésére fognak állni. A valóban nagy értékű munkához **Varjassy Lajos dr.**, kamarai titkár írt igen tartalmas és figyelemre méltó előszót. A közel 100 oldalas munka ára 1 korona, az összes időközi pótlások ára külön 1 korona; kiadója **Kerpel Izsó** könyvkereskedése Aradon, de kapható minden könyvkereskedésben.

* **Hozzád imádkozunk.** Nádházy Bertalan, a battonyai református hitközség lelképásztora ezzel a címmel kis füzetben adta ki azt a magas szárnyalású, meghatározó és szép gondolatokkal teli egyházi beszédét, amelyet a háborús eseményekről ez év szeptember huszonhetedikén mondott híveinek. A magyar hazáért, népért, az itthonmaradottakért és harcoló katonáinkért fohászkodó szép beszéd 50 fillért kapható és teljes jövedelmét a battonyai vörös kereszt egyesület javára fordítja a szerző.

* **Takarmányozástan.** Legújabbban megjelent: Takarmányozástan a legújabb elméleti és gyakorlati ismeretek alapján írta: Szilárd Gyula a Gróf Esterházy-féle osákvári földmívelőiskola tanára. Ára fűzve 4 K. kötve 5 K. A 160 oldalra terjedő könyv lehetővé teszi, hogy a gyakorlati gazdák a modern takarmányozási ismeretek jelen állásával a legrövidebb idő alatt, teljesen megismerkedjenek. Megrendelhető a „Patria” R.-F. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám.

* **A Világháború Képes Krónikája** gazdag tartalmával kiválóan alkalmas arra, hogy minden irányban kielégítse azt az izzó érdeklődést, amely a világháború eseményei és egész története iránt természetszerűen megnyilatkozik. Az előfizetési díj negyedévre 3.—, félévre 6.—, egészévre 12 korona. Egyes szám ára 24 fill. A Világháború Képes Krónikája Révai Testvérek kiadásában jelenik meg. Kiadóhivatala, Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz. alatt van.

NYILTÉR.*

Özv. Spádi Manóné szül. Kanizsa Regina, úgy a maga mint nevelt lánya **Goldberger Zsenny** és jelenleg a hártóten tartózkodó nevelt fia **Spádi Árpád** és az alólírott rokonai, barátai nevében is fájdalomtelt szívvél tudatja hogy a forrón szeretett és felejthetetlen jó férj, illetve apa, nagypapa, testvér, sógor, nagybácsi és jó rokon

Spádi Manó úr

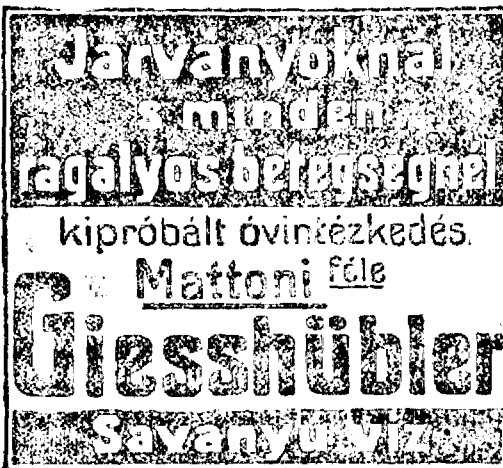
f. évi október hó 24-én, éjjel 2 órakor, életének 69-ik és boldog házasságának 42-ik évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemei f. hó 25-én, d. u. 3 órakor fognak az izr. sírkert halottas házából örök nyugalomra helyeztetni.

Aldott legyen emlékezte!

Arad, 1914. október hó 24-én.

Spádi Károly, özv. Tröster Mórné, Springer Jánosné testvérei. özv. Kanizsa Mórné, Spádi Kályné, Springer János, sógor és sógornő és számos unokaöccs, hugai és jóbarátai. 5393

A háboruban**a katona****barátja:**

az ujság. Innen értesül arról, hogy mi hír van otthon? Szinte felvidul a szíve, amikor az otthoni eseményeket olvassa. Aki harcoló hozzátartozójának meg akarja szerezni ezt a barátot, fizessen elő

az

Aradi Közlöny

re. Előfizetési ára egy hónapra 2 K 40 fillér.

A táboriposta részére a pontos címhez a név és rang mellett szükséges az ezred, a század, az üteg, stb. megjelölése és feltétlenül kell a tábori posta száma.

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Linnankoski J.: Dal a tűzpiros virágról, Süle A.: A világháború, Farkas I.: Mária meséi, Glyn E.: A stíx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkertben, Lux T.: Küzdelem az étellel, Hajdu M.: Gileád, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Szilágyi Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kisbán M.: A haldokló oroszlan, Erdősi D.: Embéri írások, Keroul és Barré: Léni nőni, Szikra: Csak egy bokor muskátli, Watanai O.: A japán csaló, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan herceg, Dall E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazellon: A sárga kabát, Szemaházy I.: Prof. Villányi, Somlay K.: Pusztai szél, Krudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az esti dal, Buczik A.: A figyelmes fiú, Zsoldos L.: Paminó, Révész B.: Vonagló falvak.

Mémetben: Höcker P.: Die indische Tänzerin, Wasner G.: Fatum, Höcker: Das flammende Räthen, Roszger P.: Die Forsterbuben, Oertzen M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein weiblicher Bürgermeister, Klinkowström: Der Doktor, Dunker D.: Mersch im Kern, R. müssen E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Stern wie die Mark, Watanai O.: Japanische Nachtgall Herzog: Die Welt in Gold, Siewronnek R.: Das bische Ende, Klinkowström: Die grosse Karriere, Foster: Dreschke No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat Recht, Croker H. M.: Waldeinder, Hauptmann G.: Atlantic, Voss T.: Die Tarantella der Carmelina, Hesse H.: Rosshäuser, Voss R.: Die Insel der schönen Menschen, Braun Lilly: Im Schatten der Titanen, Corday u. C.: Mit Luchsaugen, Zebalitz H.: Mit Marschall Vorwärts, Herzog R.: Es gibt ein Glück, Brandenfels H.: Der dumme Peter, Töröte H.: Mutter.

Kölcsönkönyvtár: havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetlenként fizetve 10 fillér.

Videki bérlet és a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsönkönyvtárba

és meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsönkönyvtári díj havi 2 korona, vagy füzetenként 20 fillér.

Legújabbak: Christoff: Minden asszony esőre temet, Lapod: Jól ez a mese! Irwing: Konfids-nóta, Freaux Taboggan, Two Step, N. N.: Prinz Eugen indult, Mihály: N. N. tölök orozal, Lewis P.: Ne menj rózsám mulatni, ... Immie V.: Kis Nagysám! Kondor Ernő: Nótakönyv, Révly Géza: Nótakönyv.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

a leggyorsabbtól a legdrágább kivitelig — dus választékban
— jutányos árért szerezhetők be

Koszoruk

János Károly

mű- és tájkertész virágüzletében Arad, Zrínyi-utca. (Bohus-palota)

Telefon szám 10—20.

5882

Kapa-utca 37a. szám alatt **Költözködők**

eladó

25 drb.

fajbaromfi.

Fehér és sárga
Orpingtonok.

Ugyanott két utczi
szoba azonnal kiadó.

figyelmébe

ajánljuk szakszerű vállalatunkat villany- és gázvilágítás és csengő szerelésekben

Wolfram-égek
gyári áron.

Műszaki és Világítási Vállalat

Hoffmann és Társai

(Minorita-palota.)

5888

Gyümölcs- és rózsafa eladás

az Aradi és csanádi egyesült vasutak apátfalvai faiskolájából.

Őszi beültetésre kiválóan alkalmas 3—4 éves I. rendű szép koronás gyümölcsfák darabonként 70 fillérért, 100 darab 60 koronáért, őszi barackok darabonként 50 fillérért, 100 darab 40 koronáért, 5 éves vadgesztenyefák darabonként 30 fillérért, 2 éves koronával bíró rózsafák darabonként 120 koronáért, 100 darab 100 koronáért eladók.

Az anyagok jóságáért és fajazonosságáért felelősség vállalatik. Kivánatra árjegyzékkel szolgálunk. Megrendelések Acsev. igazgatóság Arad, Faiskola Apátfalva címre, vagy bármely Acsev. állomásfőnökséghez intézendők.

Fatelep megnyitás!

Tisztelettel értesítjük Arad város mélyen tisztelt közönségét, mi szerint fatelepünket (Kossuth-u. végén, a vágóhid felé vezető út bejáratánál) megnyitottuk, hol is minden rendű szigorúan s kitűnően osztályozott, tűzifa áll a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére szolid, versenyképes áron. Midőn a vállalatunkhoz a mélyen tisztelt közönség jóindulatu pártfogását kérjük, szabad legyen rámutatni érdemes voltunkra, mint akik a város közönségének jelentékeny megtakarítást eszközöltünk a város tűzifával való ellátása körül. A szegényebb néposztálynak és elhagyatott családoknak segítségére akarunk lenni azáltal, hogy selejtes fánkat tetemesen olcsóbbért tesszük hozzáférhetővé. Bizva abban, hogy eme szerepünk kellő méltánylásra fog találni, egyben a legelőzékenyebb s szolid kiszolgálásunkról biztosítva a mélyen tisztelt közönséget, vagyunk kiváló tisztelettel:

Gróf-Potocki uradalmak igazgatósága.

4971

Telefon szám 721.

729—732/1914. g. sz.

Árlejtsi hirdetmény

Arad sz. kir. város gazdasági széke a következő utaknak rostált kavicsokat való ellátása iránt folyó év október hó 26-án d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

A vízesi út belső (1 től 4 km-ig terjedő) szakasza. Kiküldési ár: m²-ként 8 korona 80 fillér. A vízesi út külső (5—10 km.) szakasza. Kiküldési ár: m²-ként 9 korona 20 fillér. A hús-dűlő út. Kiküldési ár: m²-ként 8 korona. A kőrösi út. Kiküldési ár: m²-ként 8 korona. Bányapénzült leteleendő a kiküldési ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtsen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejts megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bányapénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsi feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsi feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejts megkezdőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1914. évi október hó 19-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Izr. leányinternátus.

Van szerencsénk a m. t. helybeli és vidéki szülőket értesíteni, hogy egy internátussal egybekötött magániskolát nyitottunk,

ahol elemi- és polgáriiskolás leánykák gondos nevelésben és tanításban részesülnek, itthon, vagy kívánatra — ha az iskolák megnyílnak — bármely iskolába rendes növendékként beíratatnak. Ugyisint bejáró növendékeket is elfogadunk. — Külön tárgyak: Idegen nyelvek, zongora, festés és művészi kézimunkák. Személyes, vagy levélszerű megkeresésekre készséggel ad felvilágosítást az intézet tulajdonosa

Stern Ilonka,

okl. tanítónő

József főherceg-ut 19., I. em.

Új sörcsarnok és étterem!

Ugy a nagyérdemű közönség, mint ismerőseim szíves tudomására adom, hogy Aradon az **Eötvös-utcában a Rozsnyay-gyógytár** mellett egy teljesen újonnan és minden kényelemmel berendezett

sörcsarnok és éttermet

létesítettem, melyet **október hó 31-én** nyitok meg. — Főtörökvésem mindenkor az leendő, hogy tisztán kezelt **legjobb minőségű italjaim**, elsőrendű konyhaerők által kiváló gondnal készült **hideg és meleg étkeimmel**, melyek pontos kiszolgálás mellett kaphatók, igen tisztelt vendégeim meglegedését mindenkor kiérdemeljem. Naponta frissen csapolt kőbányai „**Fővárosi Magyar Király sör**” kizárólag nálam lesz kapható. — **Évi abonánsokat házon kívül is elfogadok jutányos árért.** Társaságoknak külön helyiségek.

Szíves pártfogást kér:

Mojzes Ferenc,

a „Lyold” és „Pannónia szálloda” volt vezetője.

5109

Hotel Deák Ferenc Budapest, Aggteleki-utca 7.

ELSŐRANGU CSENDES, POLGARI SZALLODA

5 pere a keleti pályaudvartól. Gőzfűtés és minden kényelemmel berendezve. 80 szoba és kávéház áll a t. vendégek rendelkezésére. 1 személyes szobák 3 koronától, 2 személyes szobák 5 korona 20 fillér.

Tulajdonos:
PALLAI MIKSA.

Hadbavonultak

részre ajánlat a legolcsóbb árak mellett:

1 drb alsólepedő szegve.	2.40
1 drb férfi trico ing	2.40
1 drb férfi trico nadrág	2.40
1 drb férfi sweater	5.—
1 drb férfi haskötő	—80
1 pár férfi sokni vastag	—40
1 pár férfi keztű vastag	—60
1 drb férfi plastrom	1.—
1 pár férfi lábszár védő	3.—
1 pár férfi csukló védő	—50
1 drb férfi törülköző	—50
1 drb férfi zsebkendő	—20
1 drb férfi hósapka	1.20
1 drb férfi ing fehér	1.50
1 drb férfi alsó nadrág	1.50
1 drb férfi színes ing	2.—
1 drb paplan	5.60

továbbá nagy választék vászon, chifon, asztalnemű, női ruha kolme, barchetek, györmektrikó és harisnyákban, valamint mindenféle berlinére fej- és posztó nagy-kendőknél.

Halpern Miksa
női és férfi divatüzlet Aradon,
Szabadság-tér 1. szám.

Halottak napja

közeledtével ajánlom a gyászoló közönség szíves figyelmébe szép választékú élő- és művirág

koszoruimat

minden kivitelben és nagyságban legjutányosabb árakban.

Ezuttal ajánlok állandóan friss és illatos élővirágaimból izlésesen készített alkalmi csokrokat is. Megrendeléseket szívesen elkészíték. — Szíves pártfogást kérek kitűnő tisztelttel 5872

őzv. Ungermann Józsefné
Arad, Weitzer János-utca 19. sz.

Szörme-

bíléssel, meleg katona-posztó gyermek-, női- és férfi-cipők már 2 kor. 80 fillértől kezdve, fájós és reumás lábaknak remek viselet. 4957

Cipő Tőzsde

Arad, Apollo mozi mellett

Ovakodjunk a fertőzésekkel.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirák minők a tüdővész, a merevgörce, a lépfene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Cikorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a világhírű „Tegerit” korpakencő.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Most jelent meg!

Mátyás Jenő:

„A moratórium”

című aktuális munkája.

mely Kerpel Izso könyvkereskedésében egy koronáért kapható.

Az összes időközi pótlások ára külön egy korona. 5857

Veszek

Legmagasabb árban aranyat,

ezüstöt, gyémánt- és briliánt ékszertárgyakat

Deutsch Izidor

ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2038

Védekezés

a kolera ellen!

Hathatós bacillusölő és desinficiáló szer: istállók, szemétdombok és egyéb félreeső helyek részére. — Ára: 1 kgm 60 fillér.

Kapható:

Wajdits György

„TURUL”

gyógyszertárban
Arad (Karolina-u. és Ferenc-tér sarok.)

Értesítés!

5242

Ven szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Aradon, Weitzer János-utca 11. szám alatt **liszt- és terménykereskedést nyitottam.** Ugyanabban a legjobb minőségű liszt, só, korpá, dara, tarhonya, lencse, rizs, hüvelyes vetemények, jó házi kenyér, sütemény, stb. pontos kiszolgálás mellett, jutányos ártól kapható. Midőn a nagyérdemű közönség b. pártfogásába ajánlva magamat, minden körülmények között arra törekszem, hogy a nagyérdemű vevőköröm teljes megelégedését és b. pártfogását mindenkor kiérdemöljem. Szíves pártfogást kérek.

Rácz Bálint liszt- és terménykereskedése, Weitzer János-u. 11. sz. (Kintzig-ház.)

„GAMBRINUS“ nagyvendéglőben

szombat, október hó 24-től kezdve minden este

Gérits Náci

 hírneves
cigány-
zenekara

hangversenyez

 Minden
szombaton este
disznótör.

5365

APRÓ HIRDETÉSEK

ÜZLETEK.

Jó forgalmu

 csatós üzletet keresek magvételre
helyben vagy vidéken. Cím: Szálami-
gyár Arad, Boros Béni-tér 11. 5319

Jómeneteltű

 falusi üzlet, jogokkal, házzal együtt
más vállalat miatt jutányosan el-
adó, esetleg bérbe. Cím: Szálami-
gyár Arad, Boros Béni-tér 11. 5319

Üzlet.

 Forgalmos helyen lévő kocsma
és fűszerüzlet helyiség berendezés-
sel és lakással együtt hadiszolgá-
latra történt bevonulás miatt, ki-
zárolag üzletembernek azonnal
kiadó. Bővebbet Edelsbacher-utca
20. sz. háztulajdonos. 5201

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

 bádogos és vízvezetési munkát
kérlek Diamant Jenő Arad, Weitzer
János és Kazinczy-utca sarkán.
2991

Megnyílt a

nyíregyházi és kecskeméti

burgonya

csarnok

Spielmann Albertnél

 Karolina-utca 5. sz. alatt,
jobbra az udvarban. Kap-
ható kicsinyben és nagyban.

5745—1914. pm.

Hirdetmény.

 Közhírré teszem, hogy a Buda-
pesti Szegénysorsú Tüdőbeteg Sa-
malórium Egyesület a hadbavonul-
tak családtagjai részére — egyelőre
— 20 tüdőbetegnek három havi
ingyenes ápolást ajánlott fel és a
jelenkorban kijelölésével az Or-
szágos Hadsegélyező bizottság nép-
jóléti albizottságát bízta meg.

 Aki tehát ezen kedvezményre
igényt tart, kérvényt a nevezett
albizottsághoz (Budapest, Képv-
előház) adja be, melyhez csato-
landó az illetékes községi előj-
árás bizonyítványa arról, hogy az
illetékes tüdőbeteg eltartója hadba-
vonult, csatolandó továbbá orvosi
bizonyítvány és az eltartónak, va-
lamint eltartótnak vagyoni bi-
zonylata.

Arad, 1914. október 16 án.

 Löcs,
polgármester.

Opre-féle gőz- és kádfürdő

Tököl-tér 1. szám.

 Minden kényelemmel berendezve,
szakképzett masször és tyúkszem-
vágó, a nagyrabecsült közönség
rendelkezésére áll.

Gőzfürdő

 férfiak részére reggel 5-től 1-ig,
nők részére hétfő és péntek dé-
után 2-től 6-ig.

 Gőzfürdő bérletjegy 10 darab
8 korona.

Kádfürdő

 (kabinfürdő) reggel 5 órától este
10 óráig nyitva. 5387

22140—1914. kh.

Vásári hirdetés.

 Közhírré teszem, hogy Aradon
a folyó évi őszi országos vásár
október hó 30-tól bezárólag novem-
ber hó 3-ig a „Birkás” dőlőben
lévő új vásártérre lesz magtatva.

 Az országos állatvásárok októ-
ber 30 és 31-én akként lesznek
tartva, hogy a vásár első napján,
vagyis október 30-án azaz pente-
ken a vásártérre kizárólag csak
hasítottkórmű állatok, u. m. szarvas-
marha, borjú, sertés, juh, bárány,
a vásár második napján vagyis
31-én, azaz szombaton pedig kizáró-
lag csak lovak hajthatók fel
eladás céljából.

 A felhajtás úgy 30-án, valamint
31-én reggel 4 órától van megengedve.
A kirakó vásár október
30-tól november 3-áig tart.

 Greffn
tölgyházy.

Figyelemztetés!

 Az elkerített lovászterre is
szabad szekérbe fogott lovat be-
vinni de csak akkor, ha a szekérbe
fogott lovak is szabályszerű marha-
levéllel vannak ellátva.

 Aki a szekérbe fogott lovakat
nem szándékozik az elkerített ál-
latvásárra bevinni marhalevél nél-
kül is bejöhét a külön kijelölt
helyre.

Hatóságilag engedélyezett

Patkány- és egérintés

új eljárás szerint.

 Patkány- és egérintéshez ajánlok
patkány- és egérintőszert baciuz-
lust. A XX. század legújabb
több patkány és egérintőszere,
csak patkányt és egéret öl meg,
embert vagy állatot nem veszé-
delmes, tehát mindenütt alkalmaz-
ható.

 A patkány- és egérintőszert baciuz-
lustról:

 1 kis adag 2—300 patkány ki-
irtására 6 K.

 1 nagy adag 3—600 patkány ki-
irtására 12 K.

 „Matteine”
vegyészeti laboratórium

 Arad, Tabajdi Károly utca 1. sz.
Telefon 10—13. 5361

724, 725—914. g. sz.

Arverési hirdetmény.

 Arad sz. kir. város gazdasági
széke folyó évi október hó 28-án
d. e. 10 órakor árverést tart a
a következő földbirtékekre:

 1. Az eddig Margován György
által béralt Gellén dőlő 269. sz.
5. holdra. Kiküldési ár: 52 korona
10 fillér holdanként és évenként.
2. Az eddig Druck István ál-
tal béralt Dáln dőlő 247/8. sz.
5 hold területű parcella. Kiküld-
ési ár: 54 korona 10 fillér hol-
danként és évenként.

 Bérletpénzt leteendő a kiküld-
ési ár 10%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

 Az árverésen részt venni csakis
szóbeli ajánlatokkal lehet.

 Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

 Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1914. évi október hó
19-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

2 szobás udvari csinos

lakás

a konyhában vízvezetékekkel,

5395

azonnal kiadó

Flórián-utca 6/B., 3-ik ajtó.

723—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

 Arad sz. kir. város gazdasági
széke a hivatalszolgák téli ruha
szükségletének szállítása iránt fo-
lyó év október hó 26-án d. e.
10 órakor árlejtést tart.

 Szükségeltetik: 1 téli atilla,
17 posztó rubbony, 18 posztó nad-
rág, 18 posztó mellény, 18 alsó
ing, 18 alsó nadrág, 18 téli sapka
és 18 nyakravató.

 Bérletpénzt leteendő az aján-
lati ár 5%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

 Az árlejtésen részt venni csakis
írásbeli ajánlatokkal lehet.

 Az írásbeli ajánlatok lezárta-
n utána csak akkor vehetnek
részt az árlejtésben, ha azokhoz a
kínálatok mellékelve van a ha-
za ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

 Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál, a minta a
városi kamaránál az árlejtést meg-
előzőleg is megtekinthetők.

 Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1914. évi október hó
19-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1914. október 1-től.

Aradról Szegedre indul:

 Személyvonat reggel 6:40
Motoros vonat délelőtt 11:05
Személyvonat délután 4:18

Aradról Szegedre érkezik:

 Személyvonat délben 12:00
Motoros vonat délután 3:41
Személyvonat este 9:31

Szegedről Aradra indul:

 Személyvonat éjjel 8:00
Motoros vonat délelőtt 10:35
Személyvonat délután 3:17

Szegedről Aradra érkezik:

 Személyvonat reggel 7:33
Motoros vonat délután 2:43
Személyvonat este 7:51

Aradról Brádra indul:

 Mot. vonat Ujszentannára reg. 5:20
Motoros vonat reggel 7:03
Mot. vonat Ujszentannára d. e. 11:45
Személyvonat délután 12:46
Mot. vonat Hódmezőközség d. u. 3:00
Mot. vonat Borossebesig este 7:10

Aradról Brádra érkezik:

 Motoros vonat délben 1:16
Személyvonat este 7:48

Brádról Aradra indul:

 Személyvonat éjjel 8:00
Motoros vonat reggel 7:31
Motoros vonat délután 2:15

Brádról Aradra érkezik:

 Személyvonat délelőtt 10:00
Motoros vonat délután 1:24
Motoros vonat este 6:13

Borosjenőről Csermőre indul:

 Vegyes vonat délelőtt 9:32
Vegyes vonat délután 3:20
Vegyes vonat este 6:34

Csermőről Borosjenőre indul:

 Vegyes vonat reggel 5:17
Vegyes vonat délután 12:41
Vegyes vonat délután 4:36

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

 Motoros vonat reggel 6:37
Motoros vonat délután 1:06
Motoros vonat este 6:20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

 Motoros vonat reggel 5:43
Motoros vonat délelőtt 11:50
Motoros vonat délután 3:43

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

 Motoros vonat reggel 6:25
Motoros vonat délután 12:42
Motoros vonat este 6:09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

 Motoros vonat reggel 5:28
Motoros vonat délelőtt 10:35
Motoros vonat délután 3:01

Borossebes—Menyházafürdő indul:

 Vegyes vonat délelőtt 10:25
Menyházafürdő—Borossebes indul:

Vegyes vonat délután 2:39

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsev-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szávak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal ki-vánatra díjtalanul megszerkeszt.

LEVELEZÉS.

„Julia“

levél ment. 5398

Fiatal asszony

tisztes öltözet ismeretű idősebb ur ember keresi. Levelet „Diszkrét“ jelzőre a kiadóba. 5402

Fiatal özvegy urinő

figyelmes ur tisztességes ismeret-ségét keresi. Levelet „Julia“ jelzőre a kiadóba kér. 5377

ALKALMAZÁST KERES.

Két előkelő ur leány

jobb ur házhoz gyermekek mellé, vagy idősebb ur hölgy mellé ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 5401

Kereskedelmi

tanfolyamot végzett, gépirásban, könyvelésben jártas leány, sze. ény igényekkel állást keres. Cim a kiadóban. 5407

Azonnali belépésre ajánlkozik
iradába egy jó házból való 4 gimnáziumot végzett fiatalember, ki már hasonló minőségben 3 évig volt alkalmazva. Cim a kiadóhivatalban. 5384

Fiatal özvegy

minderes főzőnek ajánlkozik 2—3 tagu családhoz. Cim: Jambrik Jánosné, Varjassy Lajos-utca 224. szám. 5397

Kereskedelmi

és 4 polgári iskolát végzett, gyors, gépirás és könyvelésben jártas leány, megfelelő állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 5374

ALKALMAZÁST NYER.

Mészáros és hentes

üzlet önálló vezetésére keresek szakképzett egyént. Cim a kiadóhivatalban. 5406

Fiatal segéd

a cipő szakmából felvétetik. Cim a kiadóba. 5356

Magános nő

vagy gyermektelen házaspár ház-mesternek felvétik, József főherceg-ut 19. 5368

Németül beszélő

kisasszony kerestetik, ki két nagyobb gyermek tanulását is ellenőrizni tudja. Cim a kiadóhivatalban. 5408

Egy fiatal vegyeskereskedő
segéd felvétetik. Ajánlatok bizonyítványok másolatával. Grósz Mór, Marosborsa intézendők. 5390

Aradon

a vállalkozó néző jogalman italmérésbe óvadékképes kimerőt keresek. Körösvölgyi palinka-üzlet. 5392

KIADÓ LAKÁS.

3 szoba fürdőszobával

november 1-től kiadó Lovarda-utca 1., Attila-tér sark. 5411

Diszkrét bejárati

udvari szobák villanyvilágítással, 24 koronáért kiadók Kápolna utca 2. sz. 5409

Intelligens családnál

különbejárati butorozott utcai szoba kiadó, esetleg teljes ellátással Szt.-Pál-utca 8., I. em. 5412

Új épületben

4 szobás modern lakás, villany-és gázbevezetéssel, november 1-re kiadó Révay-utca 5. sz. 5385

Egy különbejárati

butorozott udvari földszinti szoba november hó 1-ére kiadó. Zoltán-utca 2. szám. 5380

Modern 4 szobás

ur lakás november 1-től május 1-ig, esetleg továbbra is kiadó. Tudakozódni: Perényi u. 8. szám. 5388

Egy csinosan butorozott

különbejárati utcai szoba kiadó Ercsey Gyulánál, Csarnovics Péter-utca 2. 5354

Kiadó

egy vagy két utcai butorozott különbejárati szoba azonnal vagy november elsejétől. — Bővebbet Weitzer-utca 17., magas földszint, 17-ik ajtószám. 5399

4 szobás lakás

fürdőszobával, november 1-re kiadó Teleky-utca 20. sz. Ertekezni Erzsébet-körút 32. sz., I. em. 5298

Perényi-u 7.

földszint egy modern 6 szobás lakás november 1-re kiadó. Felvilágosítás a Lakásnyilvántartási irodába is szerezhető be. Daák Ferenc u. 8. Telefon 816. 5379

3 - 4 és 5 szobás lakások

ujjonnan festve, minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, irodának is alkalmas, azonnalra kiadó Hasszinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 3081

Kétszobás

modern utcai lakás Nagy Sándor-utca 7. számú házban novemberre kiadó. 5396

Kiadó lakás.

Legmodernebb berendezéssel egy 5 szobás lakás, mely áll 3 utcai és 2 udvari szobából és a szükséges mellékhelyiségekből azonnalra kiadó. Ertekezhetni Petőfi-utca 10. sz. alatt a házfelügyelőnél. 2005

OKTATÁS.

Fentosan

szabást, rajzolást, tintát néhány nap alatt jutányosan. Cim a kiadóban. 5376

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Cserépkályha

alig használt, igen szép, nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5410

Eladó

mahagóni ebédli-kradenc, asztal és zongora, varrógépek, irodaszerek, cassa, irásatalok gyalupad, villanycsengő felszerelés, kották. Arad, Kápolna utca 2., ajtó 7. 5408

Kitűnő

hegyi ó vörös bor cladó Herold Rezsőnél, Kisszentmiklós, Temes megye. 5418

Vessék

uraktól levett férfi ruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Bieler Ignázt, Szent-Pál-u. 12. 4699

Ápolónők!

és betegek részére meleg komót szobacipők óriási választékban már 1 K 70 fill-től kaphatók Cipő Tözsében Apolló mozi mellett. Ugyeljünk a címre. 5161

Egy automobil

teljesen jókora, üzemképes új gumikkal jóanyos árért eladó. Megtekinthető a tüzoltóaktanyában. 7532

Modern

hálószoba berendezések jutányos áron eladó. Kápolna-utca 8. sz., ugyanott mindennemű asztalos-munkák jutányosan elkészíttetnek. 5321

Erdélyi

faj almák olcsón szerezhetők be, Karolina-utca 1/a. Ferencz-térrel szembe. 5361

Szép

ebédli-kradenc, konzul tükör, szőnyegdívany, 8 ajtós előszoba szekrény és egyéb butorok eladók, Andrassy-tér 8. 5366

Burgonya,

kitűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdagsága Arad, postafiók 163. 5260

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

— HETI KIMUTATASA —

Klein Sándor, titkár. Keppich Zsigmond, igazgató.

Szabó Lipót,

irodavezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig és este 3—4 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

nagyobb üzlet részére fiatal irodistát.

VIDÉKRE:

nagyobb vállalat részére Yostgépén írn tudó comptoiristát, továbbá több fiatal és idősebb vegyes kereskedő segédet.

Ajánlunk:

a körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatóit irodista-nőknek ill. pénztárosnőknek.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Kör-tagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

Kincstári uradalmi

Rózsa burgonya

Nyírségből, métermázsánként és waggontételenként kapható: Asztalos S.-utca és Chorin Aron utca sark (Izr. templom épületében.)

Telefon 1025.

5317

Új és használt

Iskolakönyvek!

Írásszerek!

Füzetek!

Táskák!

1231

nagy választékban kaphatók

Jámbor Antal

könyv- és papíruzetében

Andrassy-tér 3. (Tabajdy-utcai lda.)

Telefon szám 1022.

Tüzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tüzifatelepen

Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857.

5091

Finom gyermekkesi

legnagyobb választékban és legolcsóbb árban kapható

Fischer Nagy Áruházban

Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt.

Aradi

őszai vásár alkalmával

ne mulassza el a vidéki vevőközönség

Fischer Nagy Áruházát

felkeresni Arad, Szabadság-tér 12. sz. alatt, ahol a legnagyobb választékot találja és elismert legolcsóbb árban vásárolhat. — Különösen nagy választékban van raktáron női, férfi és gyermek téli áruk, kalap, téli sapkák, gyermekruhák, esőernyők, fehérneműek, bőraru, diszmuáru, gyermekjátékok és háztartási cikkek.

Hadba

vonultak

részére

meleg téli alsó trikóing,
meleg téli alsó trikónadrág,
meleg téli alsó gyapju sweater,
meleg téli vastag harisnyák,
meleg téli gyapju lábszárvédő,
meleg téli gyapju keztyű,
meleg téli tábori sapkák,
meleg téli gyapju nyakvédő,
meleg téli gyapju érmelegítő,
meleg gyapju haskötő
és minden egyéb, katonák részére
szükséges cikkek nagy választékban

a legolcsóbb árakban kaphatók

Fischer Nagy Áruházban

Arad, Szabadság-tér 12.

Figyelem a cégre!

Fischer Nagy Áruház

Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt.

Figyelem a cégre!